

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climates

36

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 4
noiembrie
2010

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Eugen Ionescu - n. 26 noiembrie 1912 - d. 29 martie 1994 - pagina 4

Din cuprins:

- Istoria canonică...

pagina 7

- Altă Românie

pagina 5

- Minunata viață a lui Marco

pagina 15

- Istoria groazei,
o carte vie

pagina 19

- Natura poeziei

pagina 23

- Cinci imagini ale
conștiinței

pagina 21

- Artur Silvestri...

pagina 26

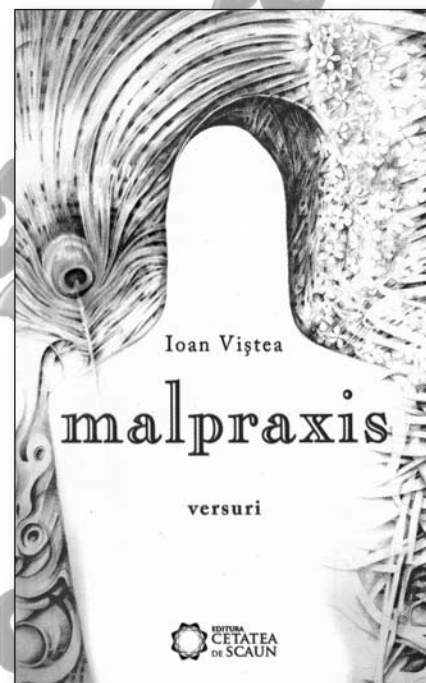
- Inedită trilaterală...

pagina 37

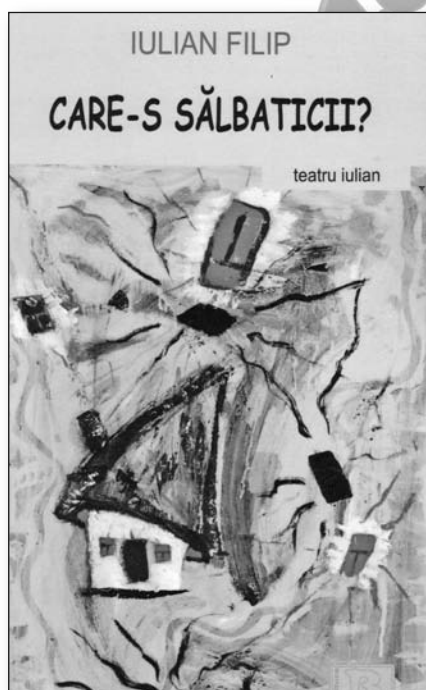
- Târgovișteni la
Gaudeamus

pagina 38

Din biblioteca revistei

Climate literare

Comemorare Artur Silvestri

Lui Artur Silvestri, unul din marii dispăruți ai acestor vremuri, i s-a organizat sâmbătă, 27 noiembrie 2010, la doi ani

de la dispariția sa pământească, la Mănăstirea Pasărea, un parastas de pomenire. Alături de neîmpăcata sa soție, Mariana Brăescu-Silvestri, au fost de față rude, prieteni, scriitori, preoți, măicuțe și mulți alți oameni.

Dumnezeu să-l aibă de-a dreapta Sa!

E DIT
ORI
AL ►►

**Ion Iancu
Vale**

Când era copil se îmbăia în vise și le savura cu bucurie și nesaț dulceața. Visa tot timpul așa cum respira, cum bea apă, sau cum mânca. Visa dimineața cu ochii cârpiți încă de somn, când soarele încerca sfios să îmbrățișeze roua, ce mereu se ascundea, pudică, sub verdeață. Visa la amiază, în plină zi, când pieptu-i plesnea de miresme, lumină și ozon și piciorul desculț îi sângera printre scaieții rebeli. Visa seara

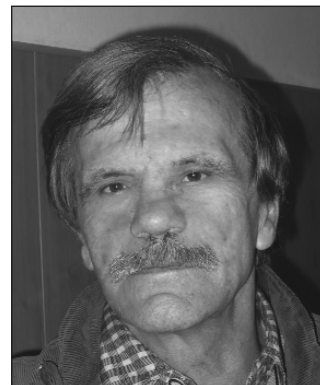
Text despre un vis frumos

când incendii cerești pârjoleau zenitul și desenau pe boltă amețitoare și fantastice imagini. Visa bineînțeles noaptea, când luna se strecura tăcută și indiscretă, printre gergevele, luminându-i perna.

O, și câte vise s-au perindat de-a lungul vremii prin mintea lui, fie noapte fie zi. Cel mai frumos vis pe care l-a visat și nu l-a uitat niciodată, a fost unul de noapte, în

care se făcea că zbura ca păsările cerului. Era un vis ce se repeta și-i apărea deseori în somn, și pe care el și-l continua voit, în stare de veghe, cu privirea plină de speranță ridicată spre bolta nesfârșită.

Și timpul impasibil și neiertător trecea, trecea. Iar el visa, visa mereu. Uneori visele, atât cele nocturne, cât și cele diurne, deveneau adevărate coșmaruri, dar și le

alunga cu hotărâre din minte, pentru a nu-și încrâncena trăirea. Doar acelui mirific și unic vis, al zborului, îi lăsa fără restricții loc nelimitat, în sufletul și în mintea lui mereu neliniștite, mereu dornice de înălțare, mereu dornice de infinit.

Ion Iancu Vale

O piață mică, aproape pustie, ce picotește în căldura miezului de vară. Un chioșc cochec printre multe altele, din placaj și scândură geluită, vopsit în alb, pe ai cărui pereți o mână pricepută pictase ochiuri de lac din care, printre nuferi, răsar mănunchiuri verzi de papură. Sub streășina ce umbrește tejgheaua chioșcului, o firmă – tot albă – pe care scrie cu majuscule verzi: „LA PAPURA VERDE – Unitate pentru desfacerea și valorificarea produselor locale”.

În spatele tejghelei o duduie grasuță, zulufoată, așteaptă răbdătoare clientela. Prin geamul de o curățenie îndoielnică se văd aliniate de-a lungul pereților rafturi goale ale căror încheieturi etalează lucrături savante de păianjeni.

Către chioșc se îndreaptă un domn elegant,

„La papura verde”

în vârstă. Își scoate pălăria, salutând: „Bună ziua, doamnă!”. Fața vânzătoarei înflorește într-un zâmbet radios. „Bună ziua, domnule! Bine ați venit! Sunteți primul client pe ziua de astăzi!” „Ce vindeți aici, doamnă?” întreabă vizitatorul. „Tot ce se vede, domnule!” și vânzătoarea deschide larg brațele arătând interiorul chioșcului. „Altceva, nimic?” „Depinde ce mai doriți.” Vânzătoarea face complice cu ochiul. „Noduri aveți?” „Desigur, desigur, câte poftiți!” Vânzătoarea este din ce în ce mai volubilă, mai agreabilă. „Ei bine, ce fel de noduri aveți?” „Pe toate gusturile, domnule, forme și mărimi variate.” „Colorează, aveți?” „Bineînțeles! Cachii, vernile, galbene cu buline, roșii cu dungi albe, nuculii... Mai avem niște produse cu adevărat

unice...” Cumpărătorul o întrerupe cu o oarecare nerăbdare: „Noduri gordiene aveți?” Vânzătoarea face ochii mari sub genele-i lungi și-și încruntă fruntea îngustă. „De care?”, întreabă nedumerită. Cumpărătorul explică: „Nodul gordian este un nod special, care nu se desface decât prin tăierea cu sabia.” După un efort de gândire, vânzătoarea îi spune: „Să știți că așa ceva nu avem în magazinul nostru, asemenea sortiment nu este trecut în facturile noastre.”

Cumpărătorul spune: „Bine, bine, nu este nici o problemă, astfel de noduri se găsesc peste tot în jurul nostru. Problema e că nu vine nimeni cu o sabie ascuțită să le taie”. Și întreabă din nou: „Dar ceva, așa, mai aparte, nu aveți?” „Ba da, cum să nu?! Avem câteva sortimente în culori

foarte țipătoare, e o nebunie.” „Țipătoare? A, nu, nu... mie îmi place liniștea!” „Nu vă fie teamă, spune vânzătoarea, sunt prevăzute cu antifoane.” „Ei, atunci... Și cum le dați? La bucată? La legătură?” „Vai, domnule, se poate una ca asta?” Fruntea vânzătoarei se ridează din nou și o grimasă de nemulțumire îi strâmbă gura rujată violent. „Noi nu vindem nodurile decât la litru”. Cumpărătorul dă din mână împăciuitor. „În fine... Dați-mi doi litri și o pungă.” Vânzătoarea îl privește speriată. „Pungă?? Ce să faceți cu pungă?” „Cum ce să fac? Să iau nodurile!”, zice cumpărătorul, puțin răstit. „Dar bine, domnule, le puteți lua la sticlă!” „Bine, bine, fie... dar fiți atentă la cântar, data trecută m-ați cam ciupit!” Vânzătoarea sare ca arsă.

**Continuare în
pagina 12**

Cunoscutul scriitor Eugen Ionescu s-a născut la Slatina (România) în 1912 și a murit la Paris (Franța) în 1994. Eseist, critic literar, prozator, dramaturg și poet, se impune ca intemeietor al teatrului absurd, devenind un scriitor de mare notorietate în literatura franceză și universală, fiind distins cu înaltul titlu de membru al Academiei Franceze.

O mare parte din copilărie, între 1913 și 1925, o petrece în Franța, mama scriitorului fiind de origine franceză. Revenit în țară, urmează cursurile Liceului "Sf. Sava" din București și obține licența în filologie modernă la Universitatea din București, în 1932. Debutează în 1928 în revista "Bilete de papagal" a lui Tudor Ar-

Eugen Ionescu

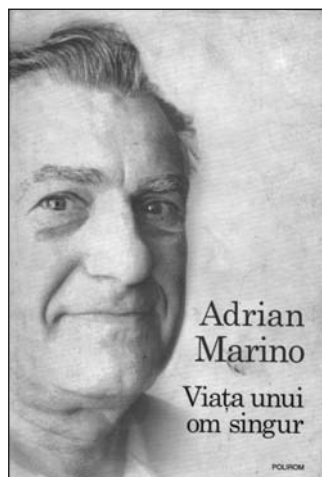
ghezi, iar în volum în 1931, cu o placheta de versuri, "Elegii pentru fiinte mici". Desfasoară o intensă activitate literară, fiind colaborator la revistele "Viața literară", "Fapta", "Zodiac", "Facla", "Floare de foc", "România literară", "Rampa", "Azi", "Reporter". Eseul "Nu", apărut din 1934, un "fals tratat de critica literară", provoacă, prin negativismul accentuat, un rasunător scandal literar, fiind vizati scriitori binecunoscuți, precum Tudor Arghezi, Camil Petrescu, Ion Barbu, Mircea Eliade.

Din anul 1941 se stabilește în Franța, unde în 1950 va debuta cu piesa absurdă "Cantarea cheală" (reprezentată la teatrul "Des Noctambules"). După reprezentarea piesei "Scaunele" (1951-1952), polemicele în legătură cu noutatea so-canta a noii formule dramatice nu întârzie să apară, printre cei care iau partea scriitorului fiind Audiberti, Adamov, Genet, Beckett. Piesele lui Ionescu sunt de două tipuri: scurte, continuând drama golirii de sens a limbajului, cum se întâmplă cu "Lectia" (1950-1951), "Scaunele" (1951-1952), "Victimele datoriei" (1952-1953), "Amedeu sau Cum să te descotorosești" (1953-1954), parabole ale existenței, "Ucigas fără simbrie" (1957), "Rinocerii" (1960), "Regele moare" (1962), "Pietonul vazduhului" (1962-1963), "Setea și foamea" (1966), ultima aducându-i ascensiunea pe scena Comediei Franceze. Opera sa dramatică experimentează toată tematica și tehnica teatrului absurd:

contestarea convențiilor și formulărilor teatrului tradițional, criza, chiar "tragedia" parodică a limbajului, insinuarea absurdului în existența comună, caracterul inuman al lumii în care moartea devine un eveniment banal, estomparea tragicului prin absurditate comică, accentuarea sentimentului de alienare a ființei umane, pierderea identității personajului, devenit marioneta sau substituibil cu oricare altul, așteptarea unei ființe salvatoare care nu mai vine niciodată. "Rinocerii" exprimă prima drama omului incapabil să supraviețuiască unui proces de "rinocerizare" ideologică specifică secolului al XX-lea, fiind o parabola concludentă pentru lumea situată în pragul unei imense schimbări ideologice în rău, cu toate consecințele universului concentrat și ale anulării personalității umane. Literatura absurdului ilustrează în mod aluziv, protestatar, sub forma de parabola, alunecarea lumii spre irațional, depersonalizarea ființei umane, criza existențială modernă, Eugen Ionescu fiind influențat de filozofii existențialiști S. Kierkegaard, M. Heidegger, J. P. Sartre, A. Camus.

Adrian Marino

De altfel, rar mi-a fost dat să constat o mediocritate politică mai desăvârșită și mai lipsită de responsabilitate. Iar de „patriotism” nici să nu mai vorbim. Ce credeam eu posibil în pușcărie. Apoi după 1989. Și ce „a ieșit”...

A făcut oarecare carieră la noi formula „țara lui pseudo”. O variantă (franceză ? R. Caillois ?) pentru celebrele maioresciene „forme fără fond”. A folosit-o și Sorin Antohi în Civitas imaginalis. Istorie și utopie în cultura română. Am citat-o și eu. Și nu o dată. Ea exprimă foarte bine - indiferent de paternitatea sa - sentimentul de distanță ironică și elegant-disprețuitoare pentru întreg jocul de umbre și simulări, de trucaje și construcții improvizate de carton pictat din care este făcută, în esență, „societatea” și „țara” românească. O țară „barocă”, între etre și paraître. Pe „servicii” pretins „secrete”, cusute cu ață albă. O zonă predilectă a imposturii și inconsistenței, adesea bine disimulate, a minciunii abile și salvării aparențelor,

Altă Românie (3)

lor, a legilor și normelor care nu există decât pe hârtie. O fragilitate esențială, o neseriozitate spontană, inocentă și lipsită de gravitate, nu neapărat și în toate cazurile frauduloasă. Ea vine de departe. Organizări adevărate, serioase, nu se pot face fiindcă românul este, din nefericire, neorganizabil. Prea spontan și prea „needucat”, vreau să spun lipsit de dresaj social. Și încercarea de conceptualizare a reformelor moderne, începută de pașoptiști, n-a făcut decât să pună într-o și mai vie lumină această realitate negativă.

Impostura, farsa și dresajul, adesea abil și amuzant, sunt de fapt, efectul subdezvoltării. Este răspunsul pe care temperamentul național l-a dat sincronismului istoric ce nu iartă niciodată. El ne-a obligat la forme, alinieri și reglementări juridico-sociale pentru care nu eram încă pregătiți, sau vorba lui Caragiale, „crescuți”. (Pe atunci noțiunea de „subdezvoltare” încă nu exista). Suntem slabi și amorfi, împrăstiați și nesiguri fiindcă ne lipsesc fundamentele reale și tradițiile solide ale modernității. Instabilitatea generală nu poate fi corectată decât de o lungă perioadă de stabilitate instituțională și legală.

Pariul este de fapt mai curând cu istoria decât cu noi înșine. Trebuie deci profitat de

orice perioadă de stabilitate și continuitate pentru a putea spera o oarecare ameliorare a unei stări de fapt lamentabile. Nu mă pot risca în profeții istorice. Dar numai un sistem, chiar drastic, de reglementări și angajamente internaționale și de lungă durată ne poate obliga și deci transmite o oarecare constanță și seriozitate. Până atunci, vom trăi într-un pseudostat și, implicit, într-o pseudocultură, prin raportare la standardele internaționale superioare. Sentimentul meu de revoltă și umilință, de amuzament și critică, să-i spunem „constructivă” (dar într-un sens adevărat, neviciat), abia atunci se va atenua (probabil) într-o oarecare măsură. Dar este o simplă ipoteză. Sunt conștient că nu voi mai apuca această pînă, teoretic vorbind, „fericită”, Tot ce văd și citesc în jurul meu doHcurujtiHzfl însă această speranță foarte îndepărtată și mai ales improbabilă.

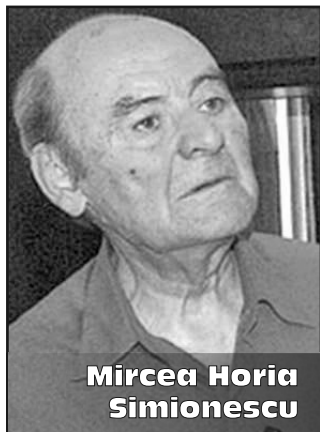
Odiosul regim comunist-ceaușist n-a făcut decât să continue, să agraveze, să exacerbeze și să „perfecționeze” toate defectele naționale și insuficiențele istoriei noastre agitate, trecute în revistă. O catastrofă de proporții incalculabile. Dublată de o enormă eroare de apreciere și previziune din partea mea : poporul

român „s-a ceașizat”, s-a adaptat și s-a regăsit în „ceașisrn”, Românii adevărați s-a identificat și s-a confundat cu regimul ceaușist. A fost mai mult decât o decepție și o revoltă teribilă. Cel puțin sub regimul Ccaușoscu exista însă o speranță. Acum, după 1989, la un deceniu distanță, constat cu stupeoare (ca să evit alte formule mai dramatice), că nu mai există în mod practic, în viitorul imediat cel puțin, nici una. A te regăsi în „ceașisrn”, a-l asimila, a-l trăi și practica în continuare, mi se pare într-adevăr teribil.

Se va spune: dar astfel a procedat poporul român în toate momentele sale dificile. Se poate. Este chiar adevărat. Însă constatarea nu mă consolează. Speram altceva. Și, în definitiv, pentru ce am suferit? Am făcut - orice s-ar spune - unele sacrificii. Chiar în mod inutil? Doar ca să confirm, o dată în plus, psihologia noastră etnică? Toate deficiențele noastre naționale? Și o „tradiție istorică” de care n-am nici un motiv să fim mândru? Să accept cu inima senină teribila apăsare și catastrofă a cinci decenii de totalitarism și comunism?

Am ajuns la un punct nevralgic, foarte dificil, al acestei Vieți. Ca s-o continui trebuie să fac apel la toate resursele de calm, luciditate și analiză de care mai dispun. În condiții de izolare morală totală.

Va urma

**Mircea Horia
Simionescu**

Mircea Horia Simionescu

Mai târziu, simțul său de orientare îl îndeamnă la acte spectaculoase: o dată lovește în cap, cu o ulucă, pe participanții la o adunare de club a partidului advers, altă dată înjunghie pe la spate, în zi de alegeri, pe unul dintre fruntașii opoziției și, când stăpânii săi vin la putere, după alte fapte de bravură, Aristide este numit secretar al prefectului. (A locuit o vreme într-un palat la Șosea. Pe cartea de vizită de subsonerie se putea citi: Aristide CRUDU, director general.) ARISTIDE M.: trecea, cu gulerul ridicat, cu mâinile înfundate în buzunare, încetoșat de gânduri stranie, pe la poarta Anișoarei. Mama ni-l arăta prin fereastră, însoțindu-l din ochi cu o temere ascunsă. Când umbra lui ocolea colțul străzii, mama povestea cum, copil fiind, Aristide scosese briceagul și ucisese un tovarăș de joacă. „E criminal!” - conchidea ea. „Criminalul!” șoptarn noi îngroziți. Avea ochi nespuse de triști. Înălțimea lui nefirească îl

Dicționar onomastic (10)

facea să semene cu o scară. Paloarea chipului înlătura orice idee de brutalitate. Era expresia durerii înnăscute, a resemnării în nenorocire. O anume cută adâncă dintre sprâncene spunea că acest om este un suferind de boala singurătății.

Anișoara nu-l iubise niciodată. îl luase dintr-un capriciu de fată jucăușă și-l lăsase dintr-o experiență scurtă de femeie deșteptată.

Într-o seară, Aristide s-a oprit visător să întrebe dacă n-o văzusem... în ochi îi străluceau lumini umede. Aș fi vrut să-i rețin mana, să-i alung îngândurarea, să-i vorbesc. Dar era în privirea lui cețoasă o tristețe iremediabilă, veche, de nevindecat...

Din Universul: „Știri din toată țara. Târgoviște: în urma unor neînțelegeri, dl. Aristide M., funcționar, se despărțise de mai mult timp de soția lui, doamna Anișoara M, care-i era, de altfel, vară primară. Domnul M. n-a renunțat însă la gândul de a-și refăce căminul distrus. După discuții și încercări nereușite, soții au încetat să-și mai vorbească. Atunci dl. M. a rugat pe un iunoscut, prieten al familiei, să mijlocească o întâlnire în casa părinților săi. Anișoara M. s-a dus ieri dimineață la locul întâlnirii, hotărâtă să pună capăt oricăror

legături și să negocieze divorțul. Acolo, domnul Aristide M. i-a adresat cuvinte jignitoare, proferat amenințări și, văzând că nu poate îndupleca hotărârea fostei sale soții, a scos din buzunar un Browning procurat de la firma locală Listuzzi, spunând: «Nu ne vom despărți niciodată. Dacă nu înțelegi să fii alături de mine toată viața, vei fi cu mine de-a lungul morții. (Așa a zis.) Vom fi fericiți!»

Zadarnic a fost strigătul tinerei doamne după ajutor. Dl. M. a lăsat revolverul și a tras. Din fericire, glonte a pătruns în umărul stâng fără să atingă inima. Victima, dându-și seama că lovitura se poate repeta, a jucat cu perfectă pricepere scena morții. Dl. M., disperat de necugetatul său gest, fericit de fericirea promisă, și-a tras atunci un glonte în cerul gurii, căzând mort.

Sleită de puteri, doamna Anișoara M. s-a ridicat totuși, cerând ajutorul vecinilor. Transportată la spital, victima este în afara oricărui pericol. Nenorocita întâmplare a impresionat profund sufletul zecilor de târgovișteni care au cunoscut îndeaproape pe ambii eroi ai dramei.

Cu efectuarea anchetei a fost însărcinat dl. Comisar Milică Georgescu, de la circa a III-a.”

ARISTITA I. Zahărtos risipit pe parchet și care scârțâie sub tălpi. II.

ARISTIZZA ROMA-NESCU.

ARISTOCLE și Agripina, în calendar la 23 iunie. Aniversarea îmi amintește următorul episod:

BULION

Îgrozitoare călătorie! Am coborât câteva trepte în sala de sticlă și m-a întâmpinat un miros acru și stătut de mucegaiuri trecute prin aburi fierbinți. Am fost invitat de o tânără vestală îmbrăcată în alb să o însoțesc de-a lungul culoarelor nesfârșite, podite cu dale.

- Urmează-mă fără temeri, și nu mă întreba nimic. Vei înăbuși orice surpriză și vei da ascultare numai călăuzei tale!

- Rău îmi pare, stimată domnișoară, am încetat de mult să caut plăcerile metafizice; cât privește incursiunea lui Dante, ea mă lasă rece. Aș prefera să mă opresc la un chioșc cu răcoritoare, să fac în tihnă o țigară.

- Aici ești în împărăția unor legi necruțătoare și îți este interzis popasul. Fii amabil și pregătește-te! Reîmprospătează-ți dorința de a cunoaște. Femeile pe care ți le voi prezenta sunt lipsite de frumusețe, iar bărbații, fioroși.

- Nu zău?!

- Și te mai rog să-ți scoți carnetul și să notezi...

Va urma

**Theodor
Codreanu**

Pentru prima categorie, criticul a inventat ceva cu care se mândrește, ca premiera absolută într-o istorie literară, acuzând, totodată pe „vechii” iltorici că au confundat istoria literară cu dicționarul literar. Bunăoară, Adrian Marino este un autor de dicționar, adică nereprezentativ pentru istoria ideilor și criticii literare, când noi știm tocmai contrariul: anume că Adrian Marino este unul dintre marii creatori de sistem critic și hermeneutic, autor, între altele, al ideocriticii, opera lui fiind cunoscută incomparabil mai bine în lume decât a lui Nicolae Manolescu! Și, ca să mai dau un exemplu, oare ce îndrituire poate exista spre a nu-l considera pe Grigore Vieru reprezentativ pentru generația lui, cu atât mai mult cu cât ființa limbii și literaturii române din Basarabia e imposibil de rupt de destinul acestui poet, prețuit și cunoscut nu numai în tot arealul românesc, ci și în mai multe limbi de pe glob? Nu are valoare? Asta s-o

creadă Nicolae Manolescu! Dar mă tem că se află la mijloc fie virusul ideologic împotriva specificului românesc (radicalismul „mâinii stângi”, John D. Caputo) de care autorul s-a lăsat contaminat, fie o modalitate impardonabilă de a-și ascunde ignoranța în materie de literatură basarabeană, parte organică a literaturii române! Inșă grija de căpetenie a criticului era să ne atragă atenția ce înseamnă El pentru cultura românească, în ultimele două secole, citându-l pe Sorin Alexandrescu: „O discuție despre canon ar trebui să pornească de la recunoașterea faptului evident că «ordinea literară» românească a fost stabilită de patru oameni: Maiorescu (1940-1917, sici, n.n.), Lovinescu (1899-1965, sici, n.n.), Călinescu (1899-1965) și Manolescu (n. 1939). (...) însemnătatea «celor patru» este enormă. / Ceva demiurgic... (...) Demiurgul este și Marele Defensor: Maiorescu ne apără de demagogie, Lovinescu de pășunism, Călinescu de naționalism, iar Manolescu respinge asalturile staliniste

și neoașiste”⁶. Inevitabil, trebuia să ajungem la... demiurgie! Halucinant. Nu cred că Maiorescu ne-a apărut mai mult de demagogie decât Eminescu și Caragiale. Dacă „pășunismul” se referă la o secvență de sămănătorism, Sorin Alexandrescu ar fi trebuit să știe că acesta era deja defunct în perioada interbelică. Ne-a apărut Călinescu de... naționalism? Să fim serioși. Istoria literară a lui Călinescu demonstra că avem o literatură națională de valoare europeană, vârful acesteia fiind tocmai... poetul național, sintagmă de care Manolescu se înfricoșează. În fine, care sunt asalturile manolesciene împotriva stalinismului (căci despre „neoașism” e greu de priceput ceva!), când el însuși pare înfruptat din esențele tari ale stalinismului, sub magia chiar a cultului demiurgiei/personalității în cultură? Aici trebuie spus răspicat că a uzurpat locul adevăratului luptător împotriva stalinismului: Paul Goma, transformat, peste noaptea dictaturii, într-un nenorocit „paranoic” și „antisemit”, ju-

decată de „valoare” care mi se pare una dintre cele mai mari rușini care s-au produs vreodată în cultura românească!

Mă tem că „mâinile” manolesciene conservă mai degrabă abilitatea „strămoșilor” noștri, maimuțele, care, așa cum subtil observa Elias Canetti, se foloseau de ambele mâini în cățărutul în copaci, într-o înaintare cu apucări și lăsări succesive, cu dreapta și cu stânga, a crengilor, demers care înlesnea ascensiunea sau coborârea. Transfigurarea cățărutului „la două mâini” se străvede cel mai bine în comerț: „în nici un domeniu nu este astăzi omul mai aproape de maimuță decât în comerț”⁷. Cu o mână dai, cu cealaltă iei. Această senzație stranie a unui comercialism estetic o lasă și Istoria manolesciană, reflex al postmodernei culturi de consum. Cu o mână Tse oferă, ca valori, „lista lui Manolescu”, pe când cealaltă, iarăși semn al „puterii”, „înșfacă” spre îngurgitare neantizantă autorii indezirabili. Așa ne explicăm nuanțarea „importanței” celor care lipsesc din scrierea ma-

nolesciană: lista negativă, făcută invizibilă, caucidere ritualică.

Mai rămâne fascinantă problema a canonului, concept care, strămutat de la locul lui din teologie, fără precauțiile de rigoare, trimite tot la... stalinism. Singurul regim care a impus programatic un canon a fost bolșevismul. Iar, parțial, nazismul. Cărorali s-a opus, la timp, geniul național. Or, marea noutate pe care ne-o propune istoria manolesciană e CANONUL. Vom vedea în capitolul viitor.

II. Comedia canonului

Așadar, ce vrea să însemne o istorie „canonică” a literaturii românei Desformatorii noului concept (cum ar spune Elias Canetti) cred că e vorba de o „revoluție” culturală. Cândva, Nicolae Ceaușescu s-a întors dintr-o călătorie în China fascinat de „revoluția culturală” de acolo, încercând s-o impună, din 1971, și-n România, ceea ce ar fi echivalat cu întoarcerea la canonul realismului socialist din „obsedantul deceniu”. Marin Preda a amenințat atunci cu sinuciderea. Acest nou val de sincronism n-a mai fost posibil, deși libertățile culturale din anii anteriori au fost vizibil îngădite, producând, finalmente, rezistențe și disidențe precum cea a lui Paul Goma.

„Revoluția canonică”, pe malurile Dâmboviței, cel puțin, pare a fi o nouă

aventură a mimetismului cultural, ca și postmodernismul, intrat, la noi, lipsit de suportul postmodernității infrastructurale (Adrian Dinu Rachieru⁸). Există la intelectualii români (ca și la politicieni) o necurmată sete de a introduce forme fără fond, după cum bat vânturile istoriei. La fel se întâmplă, sub ochii noștri, cu termenul canon. E vorba de o flagrantă denaturare a conceptului lansat îndeobște de cartea lui Harold Bloom⁹, carte care n-a fost citită nici prin ochii literaturii române, nici prin ai autorului american însuși.

Școala a devenit prima victimă a „canonului”. De câțiva ani buni, în programele și în manualele din învățământul preuniversitar se vorbește de scriitori canonici, întocmindu-se o listă de vreo șaptesprezece autori. Bineînțeles, cvasimajoritatea profesorilor a adoptat termenul fără să știe despre ce-i vorba, asimilându-l tradiționalei sintagme scriitor clasic, fiind, adică, o trimitere la scriitori de valoare demni de a fi studiați la clasă! Numai că elevii noștri constată că mai îndreptățiți a fi studiați decât Eminescu, bunăoară, sunt „nemuritorii de un sfert de oră”, cum îi numește Bloom, ca Florin Iaru, Ovidiu Verdeș (acesta inclus într-un manual de clasa a IX-a chiar pentru a ilustra conceptul de canoni), Simona Popescu, Cristian Popescu, Caius Do-

brescu, Mariana Marin ș.a., prezenți în mai toate manualele din cei patru ani de liceu. În rest, canonul se reduce la vechile curente culturale și literare. Așadar, un soi de struțocămilă didactică.

De unde vine obsesia listelor? Din amintita carte a lui Harold Bloom. Americanul a stabilit că istoria literaturii occidentale este marcată, în cele patru epoci identificate de el (pe urmele lui Vico), de anumite cărți și personalități emblematice, întocmind, în acest sens, ceea ce s-a numit „lista lui Bloom”. Mimeticii noștri, văzând că pe lista lui Bloom nu se află nici un român, au descoperit imediat că există o „listă a lui Manolescu”, pe care au lansat-o pe piață cu surle și tobe. Acea listă viza literatura contemporană, cu decizia că acela care nu se află pe „lista lui Manolescu” nu există ca scriitor. Iată cum, dintr-o listă „canonică” relativă, cea a lui Bloom (ignorant, evident, în materie de literatură română), s-a ajuns rapid la o listă partizană, una a excluderii, ca sancțiune ideologică, după criterii rămase, aparent, obscure, dacă n-ar fi la mijloc criteriul postmodernist numit political correctness. Or, conștient de limitele proprii cunoașteri, obsesia listelor este combătută de Harold Bloom însuși. Canonul, zice el, „nu este și nu poate fi doar lista pe care eu sau altcineva am putea să o întocmim.

Altfel, această listă ar fi doar un fetiș, ca orice alt bun de consum”. Aici se află perfida capcană în care s-a lăsat prins Nicolae Manolescu, fiindcă el a extins principiul listei la întreaga literatură română, croindu-și istoria pe conceptul de canon, dar printr-o denaturare stranie a viziunii lui Harold Bloom, care este una a ncoconservatorismului american, îndreptată tocmai împotriva exceselor postmodernismului liberal-stângist, neomarxist, feminist, multiculturalist etc, înglobat în ideologia politicii corecte. Prin „lista” lui, Nicolae Manolescu apără cu o mână canonul, iar cu cealaltă îl compromite și îl distruge, ca în experiența lui Penfield. Harold Bloom are serioase reticente în legătură cu „canonizarea” scriitorilor contemporani, invocând argumentul lui William Hazlitt: „Scriitorii contemporani pot fi împărțiți, în general, în două categorii - prieteni și dușmani. Despre primii suntem obligați să vorbim prea mult de bine, iar despre ceilalți suntem dispuși să vorbim prea mult de rău, nemaiputându-ne bucura de plăcerea lecturii sau judeca onest meritele”. Cu atât mai mult observația este valabilă pentru balcanismul literar românesc, unde ostilitatea dintre grupările literare capătă o violență nu doar cațavenciană.

Va urma

Victor Sterom

Fulguratii

de Victor Sterom

Florica Gh. Ceapoiu ■ Printre crini și albe turnuri
Editura Arefeana ■ București ■ 2008 ■ 154 p.
prefață de prof. dr. Tudor Opreș

„Florica Gh. Ceapoiu se înscrie printre cele mai înzestrate și importante poete lirice ale țării, înfrățită cu Tudor Arghezi prin debutul editorial tardiv, dar bine marcat, făuritoare a unui mănunchi de poezii antologice emoționante și comunicative, care pot fi citite cu infinite bucurii sufletești oriunde și oricând” (Prof. dr. Tudor Opreș).

Format din sonete, rondeluri, distihuri, monostihuri și forme variabile, volumul acesta cu de toate și cu perspective distincte, este al patrulea după volumele: Melodii din taina serii – debut (2004), Gând ascuns printre oglinzi (2005), Dintr-un timp al regăsirii (2007) semnate de poeta Florica Gh. Cea-

poi (născută la 10 iulie 1948, în București).

Crescută în cultul disciplinei verbale și al versului riguros, de incontestabilă fluentă și muzicalitate, autoarea se dovedește a fi o virtuoașă a expresiei lirice, aflându-se într-un „proces” continuu de cunoaștere și purificare cu sine însăși. Ea scrie o poezie care se „hrănește” din tot ceea ce ține de cătimea de sacru ce întemeiază sufletul uman. Așadar, e o poezie a bunătății sufletești, a blândeții, a îndemnului la iubire, e o poezie care trăiește din relația real-ideal, devenind o acumulare de meditații, date fiind izbutirile sesizante ale spiritului: Azi, către cer a fost deschisă-o poartă/ Tărâmurii noi departe-ntrezăresc/ Pe rafturi vechi să-mi căutați o hartă/ Ca drumul înapoi să nu-l greșesc/ Un loc de vis, cu mări și conti-

nente/ Dezvăluie acest sector ceresc/ Iar zeci de aminiri și sentimente/ Pe țărături de lumină poposesc/ Spre lumi înalte și spre căutare/ Măndeamnă gândul iar să mă avânt/ Să-mi aruncați, din când în când, o floare –/ Neruptă legătură, de pământ/ Așa sunt toți poeții câteodată/ Cu fruntea-n nori au candela în mână/ Și-n ora-n care muza se desfătă/ Cu simfonia cosmică se-ngână (p. 118). Remarcabilă este aici, tentativa de reconstrucție a universului liric, diferit de cel al impactului emoției cu realitatea diurnă, dar, credibil prin logica înlănțuirii simbolurilor cu metaforele semantice.

Cu o bogată reprezentare și viziuni plastice, această lirică rezumă adesea întregul din fragmentarismul elementelor dispartate. Ea se remarcă printr-o mare

Florica Gh. Ceapoiu

Printre crini
și albe turnuri

EDITURA
AREFEANA
BUCUREȘTI

densitate (totuși) a ideii, captată în versuri explozive în planul simțirii autentice: Când Luna atipește pe-o aripă de nor/ Și când izvorul cântă pe-o margine de stâncă/ Sub teiul singuratic și-n liniștea adâncă/ Te-aștept cu nerăbdare, cu dragoste și dor/ Cum pasărea renaște din propria-i cenușă/ Speranța reînvie în pieptul omenesc/ Trezite la lumină, pâraie năvălesc/ Și îți deschid îndată a sufletului ușă/ Grăbește-te și vino, acum e vremea noastră/ La primul tren aleargă – mă rog lui Dumnezeu/ Tu noaptea o destramă, în zori vei fi al meu/ Dar adu-mi de pe munte și-o gențiană-albastră! (p. 120).

Gh. Râmboiu-Bursucani ■ Meditații
Editura Karta-Graphic ■ Ploiești ■ 2010 ■ 128 p.

„În lumea asta cu multe contraste/ Și plină de privațiuni nefaste/ Sunt oameni slabi și oameni tari/ Sunt oameni mici, dar sunt și mari/ Sunt oameni răi, sunt oameni buni/ Sunt sănătoși, dar și nebuni/ Sunt retardați, dar

și deștepți/ Sunt avansați, dar și inepti/ Sunt mulți bogați și mulți săraci/ Sunt cârmuiți, dar și cârmaci...”

Cu aceste versuri am pătruns în atmosfera – meditațiilor – în care poetul Gh. Râmboiu-Bursucani își caută locul

între extremele unei realități – uneori agitate – asemenea arborilor în furtună, alteori – doamne – precum căderea umbrelor înserării la poalele muntelui, reconstituind treptele emoționale ale existenței.

Astfel, în jurul imagini – într-o cunoaștere de sine – se realizează un adevărat mit, poetul por-

nind prin ritm rapid de la meditația capabilă să unească realul vieții cotidiene cu credibilul fiecărei clipe, smulgând dovada cea mai elocventă a modului de trecere de la ritmurile trepidante la metafora inefabilă a poeziei.

**Continuare în
pagina 37**

Unu

Unu, una; unu, una.
Înflorește mătrăguna.

Unde mergi, să nu mai
fii!
Să-ți simți morțile ca vii
tot pe drumul fără mine!

Unu, una; unu, una.
Cade-n ochi o stea, ne-
buna.

Zei pociți, despartă-n
tine
binele de ce e bine;
vraja sa nu poți s-o știi!

Unu, una; unu, una.
Totu-i pentru totdeauna.

Doi

Din doi sau din două,
să sece, să plouă!
Și ziua și noaptea
să-ți macine partea!

Să cadă din soare
rea și neagră floare!
Și noaptea și ziua
să îți bată piua!

Trei

Trei de câte trei ori trei;
Să îți zboare vulturi grei,
jos, mai jos, in cercul
frânt!
Să ai aripa-n pământ!

Trei de cate trei ori trei.
Noaptea Sfântului An-
drei
să coboare către Stea!
Vulturii să bată-n ea!

Trei de cate trei ori trei.
Gand beteag, legat cu
chei,

Blestemul
numerelor

*Ne vom iubi în colțuri reci de vremi.
Vom descânta oglinzi cu mări în ele.
Vom răzvrăti cuvintele din stele.
Alege, deci, blestemul sub care să mă chemi!*

Poeme de Iulia Barcaroiu

să se-ascundă-n timpul
tău!
Vulturii să cadă-n hău!

Patru

Patru ace, patru ațe;
grea să-ți cadă luna-n
brațe!
Patru veacuri numărate
fie-ți nopțile-nnodeate
și iubirea-n "nu se
poate"!

Patru ațe, patru ace;
Iele somnul să-ți încalce!
Patru cai de roată rea
ziua-n noapte să ți-o
dea!

Tu, înalță mâna stea,
peste viața ta și-a mea!

Cinci

Fie albă, fie cinci!
Cad din lună licurici.

Tu, să sapi în noapte
mină!
Gânduri rele, cu dinți
mici,
să-ți muște din zi lu-
mină!

Fie neagră, fie cinci!
Foc in zbor, cad licurici.

Șase

Șase ori șaizeci și șase.
Trec copii in mâini cu
coase.

Ingeri beți, cu noaptea-
n oase,
seceră prin fire toarse.

Șase ori șaizeci și șase.

Șapte

Cuminte, cuminte,
te duce, te minte,
te minte, te duce,
a șaptelui cruce.

Mici boabe de linte,
iubiri si cuvinte,
de-a dura le duce
a șaptelui cruce.

Și-n nopțile sfinte,
al șaptelui dinte,
cu stele în cruce,
acolo te duce.

Opt

Opt de optul optului;
urlă malul râului.

De departe, peste noi,
cad sub fulger zări de
ploi.

Către ziua-ntunecată,
bate-o aripă, s-o bată!

Dinspre munții tăi, la
vale,
gânduri șiroiesc a jale.

In păduri, printre arțari,
vise reci, cu ciocuri mari,
smulg din pânza cerului
opt de optul optului.

Nouă

Să-ți fie nouă, nouă.
nouă iar!
Iubirea fără mine, să
treacă in zadar!

Tăcerile să facă singură-
tatea vie!
Și numai nouă, iar și iar
să-ți fie!

Zece

Ies din gol grămezi de
zece.
Cad sub ploi păpuși de
lut.

Slut sărut
ce nu mai trece,
și se-implântă-n așternut.

Vine dinspre început,
mut,
bătut,
dor străpuns de semnul rece;
înmulțit sub boli zevzece,
se sfărâmă-n zeci de zece.

Regăsire întru sine

Viorela Codreanu Tiron - Darul iubirii - Editura Biodova - 2010

Pe cont propriu, în totdeauna. Mereu în-apoia întâmplării, dar cu izvorul nesecat launtric, limpezind răni, în calea așteptării, a dorinței, a resemnării. Viorela Codreanu Tiron folosește o tehnică aparte, zicem noi, aceea a gândului murmurat înspre șinele martor, eliminând artificul de orice fel, și rostul în lumină imaginea expresiei gândite într-o formă cum numai anume cuvinte, o pot reda. Poeta adună într-o singură metaforă expresia unei întregi trăiri, încununând cu ea măreția poemului de șoptit:

*„Pe grafica cerului tău
cineva/a șters numele
meu fără voie./Și
acolo... a rămas/doar
umbra iluziei/ce arde
în pâlpâiri întreză-
rite/prin labirintul hao-
tic/în care memoria
ploii/dezvelește păca-
tele omenirii.”*
(Grafica cerului tău).

Întrebările Viorelei Codreanu Tiron sunt tot atâtea spaime ce-i pândesc identitatea cosmică, vremelnice adunate în carnea și sângele timpului limită: „Cum să-mi găsesc linistea/în carnea trupului meu/mai asurzitoare decât tunetul/mai puternică decât un hohot de râs/si mai năpras-lnică decât furtuna?” (Cum?) Cine, cui

se destăinuie, cine, pe cine definește? Nu tragismul unor daturi alcătuiește vlaga poemului, ci mai îndată luarea în cunoștință a stărilor evenimentiale cu care poeta se împacă nu-lmai spre a le defini, desprinzându-se din ele întru migrarea spre poezia bună

*„Cununată cu timpul,
/destinul/mi-a făcut ro-
chie de mireasă/din
mătasea prăfuită a
amintirilor/ce mă trag
spre un trecut/-veșnic
prezent-/din câmpiile-
nflorite/sub un cer în-
căruntit de stele.”*
(Cununată cu timpul)

Acuratețe. Confesiune a ființei către sinele căzut în robia miraculosului prin omenească înțelegere și acceptare, întru singurul adevăr ce-si merită suferința

*„Te-ai îndrăgostit de
mine Durere, /atât de
tainic, /atât de deplin,
/atât de etern/si-atât de
spăimos/te-ai împlântat
în oasele mele, /încât au
început să se sfarme/
sub povara iubirii.”*
(Sub povara iubirii)

Nevoia confesiunii: una întru regăsire sub semnele cerului și ale mușeniei, poate tocmai spre a defini, nedreapta uneori, sângerândă rup-tură dintre univers și carne

„Cui îi pasă de îngân-

*durarea/si tristețea ste-
lelor ce coboară în
mine?/Cui îi pasă de
sălciile ce mă plâng,
/de râul ce se aruncă în
lac, /unde plutește
umbra mea/mână în
mână cu imaginea ei în
apă?/Cui îi pasă de
cerul fierbinte/cu șuvițe
cărunte/rămas de la
no-lrii/ce nu mai su-
portă albastrul?/Atâtea
întrebări îmi rămân...
/la care universul răs-
punde/mereu cu marea
lui mușenie!”*
(Cui îi pasă?)

sau:

*„Ce rost, să mai strig
timpului, /acestei lumi
inerte și surde?/când
nu mai pot găsi/la-
crima din ochii timpu-
lui/iar sufletul lumii...
/s-a stins în aduceri-
aminte.”*
(Cui să strig?)

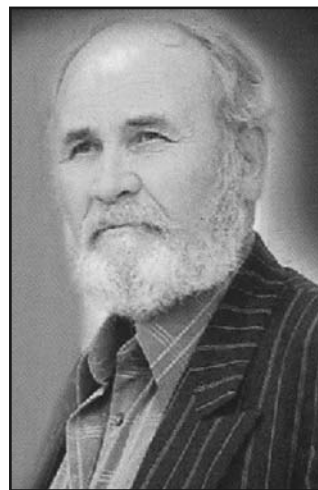
Poemele sunt mărtu-rii cumiști ale unui spirit delicat, anume izvorând către șinele confesiv, murmure lovind uneori năprasnic în surzenia lumii si-a trăirilor pe cont propriu

*„Timpul meu unic,
/aparte de celelalte
timpuri, /s-a scurs atât
de încet/pe lân-lgă
mine,/încât nu mai
știu.../de l-am avut...
/de-a fost cu adevărat
al meu/sau nu a fost
decât/iluzia unui timp,
/răstălmăcit de
doamna Vreme.”*
(Timpul meu)

Viorela Codreanu Tiron face parte, (cu, sau

Consemnări prietenești

*de Mihai
Antonescu*

fără să știe) din măreția stelară a poezilor dinspre ziuă, pe când răni dorințe ori chi-lar resemnarea, dau sens și mireasmă firului de rouă întru izbânda luminii din ochiul altui început.

*„Sunt ghemul de alge/
prins în vârtoarea ape-
lor, /miezul de singu-
rătate/frumoasă și
rece, /ce trece prin
lume/ca umbra unei
deșertăciuni/fără
nume.../învăluindu-te,
/adunându-te,/risipindu-te”*
(Privește-mă)

„DARUL IUBIRII”, volum apărut la Editura Biodova în anul 2010, bilin-lgv, adică, în română și albaneză, cu sprijinul și dăruirea poetului de mare stimă care este Baki Ymeri, constituie fără îndoială încă unul din semnele de referință în plinul operei Viorelei Codreanu Tiron.

Să vezi așa, cum alții nu

**Stan V. Cristea - Turla vederii - poemozii&desene -
RGR Editorial - 2010**

„...căci văzul uneori n-ajunge/când ochiul râde ori când plânge/și-atunci pe-un nor privirea ta/așează-o gânditoare stea/și pentru omul cel de rând/si pentru sinele-ți profund” Versurile lui Stan V. Cristea sunt vedeni umblând desculțe prin lanurile vârstei, grăbind, la întâlnirea cu poetul îndoire sub cobilița ierburilor, întotdeauna mirosind a el, și-a blândă înserare: „Hora e pe mâinile mele:/împreunate, ele nu răspund/nici dacă lumea le-mpânzeste/cu-un resentiment profund:/am, însă, noroc, pentru că ele/nu mă despart spre seară,/de vârsta mea, înflorită,/ori de starea primordială...” (Nici dacă lumea) Poetul seamănă cu oricine vrea el să semene până la a se desparti întru definire, căci, una e să spui cuvinte despre livada cuiva uitându-te peste gard, alta, să o

traversezi cu pasul și ochiul adânc văzător, ieșind prin poarta ailaltă cu o lacrimă câștig, să-ți ajungă de-o sete cât viața: Se-apropie de dimineață:/prin cer se cerne de câștig:/cine n-a plecat de-acasă/si-al cui ținut e inundat de frig?! /lungă e zbaterea si prea grea/ drumu-i, însă, presărat cu stele:/vârsta mă arde, să fiu fericit/la nunta tinereții mele...” (Vârsta mă arde)

O conștiință definitiv însușită îl talonează pe poet prin timpul drumet, ca o pecete de el însuși așezată pe hrisovul curgerii al rămânării, încă din începuturi: „Plecai din neliniștea mea,/colindând pe-o altă stea,/cum erau clipele rare,/nu-ți dădea nimeni crezare,/cădeai semn de adormire/peste taina de din zile/si durere trasăncet/peste chipul de poet...” (Semn de ador-

mire) Versuri cumiți, ivind pe zgârcenia cuvintelor imagini, stări și miresme autentice pendulând între meditație și confesiune, una a sinelui întru, căci poetul în marea-i delicatețe, nu înspre alții se caută mai întâi, ci întru sine se regăsește: „Cineva își îngroapă somnul,/deși e ziuă în amiaza mare,/sub rădăcina unui salcâm/bolnav de-a doua lui ninsoare:/eu mă întreb cine-l cunoaste/ori cine-l va-nsemna pe cer/de va pieri ca un descântec,/iar somnu-i va pieri si el?...” (Cine-l va-nsemna) Sub semnul auzului, anume văzului și duhului, Stan V. Cristea surprinde excelent acele sonorități învelind marea poezie, trupul de aer și smirnă al culorilor abia insinuate de pe retina imaginii ultime: „Stai, nu pleca, vino coala,/fă-te umbră-n zarea mea/și

**Consemnări
prietenești
de Mihai
Antonescu**

neant înalt sub stele/ori prin ochi de păsărele/poartă-ți chipul, să ți-l ierte/pentru clipele incerte/iar în nașterea-ți rămasă/să-ți cadă o umbră deasă...” (Umbră-n zarea mea) Un pic elegiac, un pic doinit, adevărul despre sine și ce rămâne în urma lecturii acestui volum, „TURLA VEDERII”, RCR EDITORIAL - 2010, cu o prefață bine întocmită de Ana Dobre, e unul credibil și menit să-l așeze pe poet exact acolo unde el știe, și i se cuvine: în aprecierea și respectul contemporanilor, azi, oricând! Căci nu-i așa, cel ce știe să vadă altfel împrejurul, nu întru orbirea altora o face, cât întru ne singurătatea lor, dacă tot sunt ei vecini cu poetul. Ave!

P.S : desenele ce însoțesc frumoasele versuri, au tușa văzului în umblet, dinspre, și înspre ființă.

La papura...

Continuare din pagina 3

„Cum vă permiteți? De ce mă jigniți? Eu miros cu atenție ce cântăresc!” „Și eu la fel, să știți. Oricum, vă rog, fiți mai atentă!” Bunăvoința și aerul agreabil al vânzătoarei dispar total. Gesticulează și strigă de face să zornăie geamurile dugheinei. „Cum îndrăznești? De ce mă faci necinstită? Măgar bătrân ce ești! Nici măcar nu mă cunoști, te

aranjez eu!” În acel moment, prin câmpul vizual al vânzătoarei trece un sergent făcându-și rondul. Vânzătoare îl strigă: „To’ășu’ sergent! To’ășu’ sergent!” Sergentul, masiv, impunător, se apropie agale. „Ce se întâmplă aici? Ce-i balamucul ăsta?” Întreabă el gros. Vânzătoarea arată către cumpărătorul rămas fără replică. „Individul ăsta m-a jignit cum nu se poate mai rău!” Se smiorcăie și își șterge cu pumnii grăsulii lacrimi imagine. „Vă rog să luați măsuri, altfel o să mi se pună un nod în gât!” Sergen-

tul privește crunt la clientul care încearcă fără succes să explice situația. Îl înșfăcă de guler cu o mână puternică și-l împinge afară către ieșirea din piață. „De ce cauți, mă, nod în papură? Ia hai cu mine la Post, să te satur eu de noduri!”

Vânzătoarea îi urmărește cu privirea, în timp ce către chioșc se îndreaptă un alt client, elegant și în vârstă, și un alt sergent, masiv, impunător, își face agale rondul, prin piața ce picotește în căldura miezului de vară.

Poeme de Ion Ion

CULORILE LUI VAN GOGH

Cei de alături ar putea să spună că îl iubeam pe
Van Ghogh pentru că marginalizat fiind în timpul său
Îi dădeam noi acum aruncată precum țărâna pe
Coșciug un pumn de eternitate
Și că ceea ce facem așadar reprezintă palma dată
Societății vorbe
Vorbe toate
Vorbe spuse pentru a justifica sau pentru a masca
Atitudini iar în cazul nostru și omoruri de cuvinte pentru
Că asta înseamnă expresia reverberând a ură
Aiurea
Pe Van Ghogh îl iubeam pentru că a creat galbenul
Din lan de grâu
Pentru că exasperat de indiferența parcă începută
Și sfârșită cu el a biciuit lumea în culori
Pentru asta îl iubeam
Și îl apostrofam pentru că folosisse toate nuanțele
Acide iar nouă nu ne mai lăsase mare lucru
Surogatul.

BEATLES GALBEN SUBMARIN

de la ei lumea mereu divizată s-a mai împărțit în
două în lumea veche și în lumea lor iar noi cei tineri am
trecut bineînțeleș în cea din urmă
și după ce am venit cu bărbi diluviene și plete
vânturate de furtunile noastre am început să ne golim
bagajele
iar din bagajele noastre au apărut imaginile
aeriane sidefiu-azurii ale unei societăți în care nu se mai
vedeau semnele grave
semnul războiului și implicit semnul morții
în locul lor apăreau semne albastre și chiar semne
albe galbene semne
iar la lumea atât de policromă creată de ei și de
noi ți-era drag să te uiți
dar au venit pe rând buldozerele și au nivelat-o și
au denivelat-o ca vai de mama ei de era ca nisipul
arat iar
ca rezistență precum fraged vegetalul
dă-i dracului zicea mereu câte cineva ce-i aia
clorofilă ce galben îi aranjăm îi spargem

iar azi ne încălzim cu gândul că am fost în prima
ofensivă și de ce nu chiar în prima linie
atunci în galbenul acela submarin

PATRU PUI DE CIOARĂ

mi-am adus aminte și am să vă spun acum
întâmplarea cu cei patru pui de cioară căzuți cu ruptul
cuib printre vegetale sub salcâm
cu penele negru-tăciune care băteau din aripi fără
nici un tipic și împungeau cu ciocul în cer
și normal aș zice pentru situația lor cârâiau iar
când m-au văzut au tăcut o vreme și apoi au continuat să
sâsâie mai abitir strânși în spate
le este sete cruntă mă gândeam le e foame ceva
cine știe de când durează sinistrul nu văd nici o cioară pe
cer și de-aș vedea cum să-i spun
uite-ți copiii aici salvează-i
și cum am comunica și cum ar veni pentru că
relația noastră nu se obișnuiește
iar cu trecerea timpului puii deveneau molateci aș
zice chiar melancolici
ăștia mă gândeam au o precisă mândrie de clan și
nici ajutor în clipe de restriște nu acceptă de la orișicine
așa că uite
am să merg să le aduc apă mâncare una-alta ceva
să văd dacă se țin la fel de distanți
și dând să plec m-am trezit visasem
și rău mi-a părut că n-am văzut ceva mai mult din
întâmplarea celor patru pui lovind cu ciocuri în cer și
căzuți cu ruptul lor cuib la pământ.

SOROC DE POEZIE

Fluturându-ne părul contestat ne lipeam cuvintele
Poeziei pe frunte care frumos ne împodobeau și așa
Mergeam printre semeni
Mulți se fereau pur și simplu din calea noastră și
Dimprejur alții ne scuipau și ne vorbeau de rău în spate
Pentru că în față nechezau spurcate cuvinte de laudă
Îi știam îi știam pe toți pentru că erau leprele care
Ne pândeau la colț ne dădeau în cap și apoi strigau hoții
Puțini erau indiferenții și oarecum adepții
Ei nu simțeau nevoia să ia contra-ne atitudine
Revoluționară cum zicea și nici să emane cine știe ce
Gândiri pe măsură
Ei stăteau puțin umili
Ne priveau cu un blând surâs în formare și
Stingheri cum erau murmurau un bravo mic foarte mic
Noi îi știam acolo nici nu era nevoie să-i vedem
Precis le știam sfiala tremurătoare și cântam frumos cum
Spuneam pentru ei
Sigur cu cântatul este așa o vorbă pentru că noi nu
Cântam noi scriam vorbe de foc
Era cum vă spun timpul poeziei acela când
Cuvintele aveau facilitatea înlănțuirii și rezonanța
Metalului nobil

Alexandru Ciocoi departe de lumea dezlănțuită

Lucian Gruia

Departe de lumea dezlănțuită, Alexandru Ciocoi își șlefuieste versurile cu mîgală orientală, renunțând la încrâncenările balcanice inutile. Complexitatea liricii sale, publicată până în prezent în cinci volume, poate fi analizată sub două aspecte: tematic și caligrafic. Voi exemplifica analiza pe antologia FÂNTÂNARUL DE VORBE /1/, cu trimiteri la volumul ULCIORUL DIN CUVINTE /2/, similar primului ca structură.

Viziunea tradițional-tărănească asupra lumii, cu datinile și obiceiurile specifice, constituie legătura subiacentă între poeziile semnate de Alexandru Ciocoi (inclusiv poemele în proză). Semnificativ este, în acest sens, modul în care își concepe arta poetică. În tradiția populară, fântâna are rol de pomenire a celui plecat în călătoria fără întoarcere. Alexandru Ciocoi consideră că poetul este un „fântănar de vorbe”, apa fântănilor săpate de el, poemele, adună, spre aducere aminte și immortalizare, imagini ale lumii noastre efemere: „În fiecare cuvânt / există un ulcior / din care beau / visul peleurinilor / sau / zborul singurătății”; „Fântănarul de vorbe / sprijinit pe sensuri / rînduiește focul / pe tâmpla stelelor.” Fântâna mai poate semnifica, în viziunea poetului, și permanența. Pe ciutura ei

sunt buzele mamei iar cumpăna are trupul tatălui /1/. Fântâna și ulciorul poartă conotația perpetuării speciei: „Chemarea de bucium / din os de părinte / rămâne fântână / lângă / ulcior de-nainte. /2/

Din perspectivă psihanalitică, apa reprezintă viața, memoria, inconștientul colectiv sau individual, iar poetul găleata care scoate la lumină poemul spre desfătarea noastră.

Poemele în proză, puternic metaforizate, pline de sugestii și mistere evanescente, emană un parfum aparte. Textele încep persuasiv cu formula „Am uitat să vă spun...” (similară celei cu care se deschid basmele: „A fost odată ca niciodată...”), ca și cum nu autorul ar fi omis ceva important, iar prin această șoaptă, cititorul este provocat să ciulească urechile. Iată un text care eternizează datina horei: „Și fost-a jale-n lumânări și-n lemn de prispă numai plâns, până când lacrima unui opaiț a sărutat pâinea de pe masă. Atunci au fost chemați bătrânii de prin arbori, flăcăii din grindă și s-a pornit hora rotundă, pîrintească și înaltă până când picioarele lor încărcate cu drumuri a bătut pămîntul din jurul casei, până când a răsărit bradul de nuntă a unei dimineți neîntrerupte.” /1/ E o ilustrare a versurilor lui Blaga „eu cred că veșnicia s-a născut la sat”, poetul

de la care Alexandru Ciocoi a preluat fascinația pentru puterea germinatoare a semințelor: „Fuga printre zei / e un joc aspru / bîntuit de semințe / și-n fiecare sămânță / doarme o lacrimă / și-n fiecare lacrimă / respiră un poem”; „În sângele copacilor / ninge cu îngeri de semințe.” Poeziile: Stihuitorul, Taina seminței, Labirintul de semne – sunt și ele tributare viziunii luciferice blagiene, prin prezența semnelor misterioase resărate pretutindeni.

În contrast cu satul paradisiac, orașul apare alienat: „În oraș nu mai sunt păsări! Oamenii îmbrăcați într-o teamă portocalie merg împleticiți după un ritual stăin nouă, și-n piața mare, nebunul străzilor vinde pe o tarabă cărămizi de spaimă, mănuși pentru frică și posturi de șefi pentru moarte.”/2/

Trecerea de la poezia de factură folclorică la cea modern-citadină se face prin poeme seriale, idee preluată poate de la ciclurile tematice din sculptura brâncușiană. Motivul este foarte potrivit întrucât Brâncuși afirma că este un „Prince peysan”. Iată poezia pe care Alexandru Ciocoi o dedică părintelui sculpturii moderne: „Brazi de nuntă / sunt gândurile / scrijelite în piatra / din poarta memoriei, piatră / pe a cărui inimă / numai Brâncuși / își culca mâna / pentru ca veacurile / să nu mai

Lucian Gruia

plângă / lemnos / a singurătate.” (Numai Brâncuși)

Poemele ciclice au ca teme principale însingurarea și trecerea timpului. /1/ Noptile sunt dedicat odihnelor nocturne de la sfârșitul zilelor săptămânii, Drumul, cuprinde șapte poezii, Peme umede, opt, etc.

Înserarea trupului, reiterează în opt poezii însingurarea dramatică a poetului: „Începe liniștea să doară / lung spintecând / în așchii somnului...”; „Nimeni / nu a văzut / singurătatea răzând! // Sângele ei / - de piatră - / curge întotdeauna / în afara trupului.” /1/.

Cele 16 Scrisori, dintre care 12 sunt dedicate lunilor anului, se raliază temei condiției umane de ființă muritoare.

Poezia de dragoste a lui Alexandru Ciocoi reiterează puritatea și delicatețea liricii folclorice: „Măinile noastre / se iubeau pe-ndelete / între gene purtam / doi prunci de lumină / eram două basme / bîntuite de-albastru / fiecare având landemână / jumătate de glod / jumătate de astru.”

Tentația experimentalistă a poetului Alexandru

**Continuare în
pagina 21**

Mircea Cotârță

În ziua când s-a imbarcat pentru Saint-Jean d'Acre, în vara anului 1271, Marco Polo nu mai era unul dintre zecile de venețieni care priveau cum pleacă în larg corăbile, ci, în sfârșit, unul dintre cei imbarcați pe ele, îndreptându-se spre est. În Marea Adriatică, pe care o controlau în totalitate, venețienii erau ca la ei acasă, deoarece făceau legea, mai ales în Istria, de unde luau piatra folosită la construirea clădirilor ce dădeau strălucirea inegalabilă a orașului lor și în toată Dalmația, la sud de Croația. Prima escală a călătoriei era Ragusa, Dubrovnik-ul de astăzi, dar înainte de a ajunge, multitudinea de galere se înghesuia să treacă prin stâmtul canal. La babord, se vedea peninsula Peljesac, iar la tribord, insula Korcula și portul eponim, fortificat, ce permitea supravegherea strâmtorii. Dar Marco Polo nu este interesat de această localitate maritimă, nebănuind cătuși de puțin că, douăzeci și șapte de ani mai târziu, în largul coastei portului, destinul vieții sale se va schimba, făcându-l ulterior, cunoscut în toată lumea europeană. Căci, dacă nu ar fi avut loc bătălia navală de la Korcula, din 1296, dintre flota venețiană și cea genoveză, pierdută în strâmtoarea Peljesac de către venețienii căroar le-au fost capturate 66 de galere și scufundate 18, deoarece genovezii au folosit, pentru prima dată într-o luptă navală, arbaletiri, deci, dacă venețienii nu era înfrânți, Marco Polo, deja întors din Orientul Îndepărtat, nu ar fi fost luat pri-

Minunata viață a lui Marco (III)

zonier, nu ar fi fost întemnițat, nu s-ar fi întâlnit în temnița sa genoveză cu Rustichello din Pisa, nu ar fi stat la taclale cu acesta ca să-i treacă mai ușor timpul, nu l-ar fi lăsat pe acesta cu gura căscată de uimire, niciodată nu ar fi fost scrisă cartea care l-a făcut celebru, chiar nemuritor pe Marco Polo. Oare, toate minunățiile relatate de Marco ar fi fost cunoscute și dincolo de frontierele lagunei venețiene dacă nu erau consemnate în scris? Nu prea credem ființă verba volant, scripta manent. Pe scurt, involuntar, lupta navală de la Korcula a contribuit la geneza cărții și a noului mit despre Orientului Îndepărtat, mit definitiv legat de persoana lui Marco Polo.

Dar mitul Marco Polo are și altă dimensiune, mai ales pentru locuitorii din Korcula pentru care persoana venețianului nu este doar o simplă filiație literară, ci una concretă ce ține de geografia localității lor. Uimitor, nu? Mai ales că, prin tradiție istorică, Marco este venețian. Dar, din totdeauna, după moartea lui Marco, localnicii din Korcula îți arată o casă vetustă, prezentată drept "locuința lui Marco Polo". Este greu de crezut acest lucru, mai ales că pereții casei au fost datații ca fiind din secolul al XV-lea. Cu toate acestea locuința a fost cumpărată de municipalitatea orașului care a alocat fondurile necesare pentru a fi renovată

și transformată în muzeu. De asemenea, li se arată turisților o temniță, între turnul Revelin și cel al guvernatorului, unde s-a pus o plăcuță prin care se spune că Marco Polo a stat închis acolo până a fost transferat, în 1298, în temnița sa din Genova, ceea ce este mai plauzibil. Un lucru este sigur: pe insulă, patronimul celebrului călător este la fel de răspândit, pe cât este de atestat, încă din Evul Mediu Timpuriu. Pentru confirmare, există numeroase documente: cadastrale, de cesiune sau de căsătorie, inclusive inscripțiile de pe mormintele din cimitir, iar aceste din urmă, consideră localnicii, nu mint.

Misterul referitor la locul nașterii lui Marco Polo persistă cu atât mai mult, cu cât, la 1254, Veneția era unul dintre orașele medievale unde deja exista oficial o evidență riguroasă a stării civile. Or, în actele vremii nu este menționată nașterea lui Marco Polo, ceea ce devine foarte ciudat. Pe de altă parte, la Korcula, la 1254, nu exista încă un registru al stării civile. Dar, de pe la 1400, documentele oficiale încep să menționeze numele de Polo: la început, sub forma slavă De Pavlovic, apoi sub cea latinizată de De Paulis, după care venețiană Di Polo, iar în prezent sub cea croată de Depolo. Pe de altă parte, Korcula era vestită pentru două lucruri: pentru șantierul sale na-

vale și pentru cioplitorii săi în piatră. Muncitorii din Korcula erau foarte bine retribuiți în Veneția și Ragusa. Prin secolul al XII-lea, acești muncitori încep să emigreze masiv și să se stabilească definitiv în cele două orașe italiene. De altfel, Dubrovnik (Ragusa, cum mai era denumită localitatea) a fost în întregime ridicată cu pietrele cioplite, aduse din Korcula. În ceea ce privește Veneția, este de ajuns să-i studiezi toponimia pentru a realiza dimensiunea reală a stabilirii definitive a emigranților, schiavoni cum li se spunea, veniți din Korcula. Pentru locuitorii insulei Korcula lucrurile sunt clare: Marco Polo era deja născut când părinții săi au emigrat și s-au stabilit definitiv în Veneția. Astfel, chiar dacă nu există o atestare oficială a locului unde s-a născut Marco Polo, locuitorii din Korcula continuă să creadă că Marco este unul de-al lor. Deci, pe insulă există cafeneaua Marco Polo, taverna Marco Polo, hotelul Marco Polo și chiar un vin alb ce-i poartă numele. Și nu este unica recuperare turistică, cea a renumelui lui Marco Polo. Paradis natural, având orașul vechi care este o adevărată bijuterie arhitecturală și de artă, insula nici nu mai are nevoie de publicitate în plus. De fapt, nici nu mai are importanță că Marco Polo s-a născut în insula Korcula, în Veneția sau în altă parte. Important, referitor la Marco Polo, nu este de unde a venit, ci unde s-a dus și ce a adus lumii europene, de acolo unde a reușit să ajungă, punând astfel piatra de temelie a unei noi civilizații a Vestului.

Marea Adunare Națională, singurul Parlament consensual la români (3)

Nicolae Bălașa

Având în vedere toate argumentele formulate de către filosoful german în volumul Teorii ale adevărului, ne dăm seama că, în principiu, teoria consensuală a adevărului constă în atribuirea unui predicat unui obiect, atunci și numai atunci când fiecare altul care ar putea intra într-o convorbire cu cel care atribuie predicatul, să atribuie același predicat aceluiași subiect.” Pentru a descoperi enunțurile adevărate de cele false, spune gânditorul german, „eu mă raportează la judecata altuia, și anume la judecata tuturor celorlalți cu care aș putea purta o convorbire (în care includ contrafactual toți partenerii de convorbire pe care i-aș putea afla, dacă istoria vieții mele ar fi coestensivă cu istoria umanității). Condiția adevărului enunțurilor este acordul potențial al tuturor celorlalți (...) îmi este permis să susțin p despre x, dacă oricare alt om care judecă competent ar fi în această privință de acord cu mine. Într-o formulare sintetică: adevăr înseamnă promisiunea de a atinge un consens național” (J. Habermas, Cunoaștere și comunicare, Editura Politică, București, 1983, p.417).

Într-un alt context,

pentru a explica ce înseamnă a „judeca competent”, Habermas leagă competența judecării de capacitatea de verificare adecvată; aceasta, de responsabilitatea subiecților, de raționalitatea și veracitatea lor, deoarece, spune autorul, „în orice convorbire, efectiv suntem încrezători în capacitatea noastră de a distinge un consens adevărat, de unul înșelător. Fără această capacitate, comunicarea curentă nu ar fi posibilă” (J. Habermas, Cunoaștere și comunicare, Editura Politică, București, 1983, p.218-219) ..

Cu alte cuvinte, teoria adevărului la Habermas păstrează adevărul la nivelul enunțurilor întemeiate și nu al experiențelor evidente empiric. Numim adevărate, enunțurile pe care le putem întemeia. Sau altfel spus, dincolo de oricare altă formulare, o problemă majoră a adevărului lumesc este de a ști ce înseamnă un proces de dialog intersubiectiv, corect.

Domnule, cum nu se poate mai limpede! Numai că Habermas era neamț! În plus, când a gândit el și formulat teoria, din care am spicuit și noi, a trăit în Germania și nu aici, în Cetatea carpatină, veșnic unduită de te miri ce fluierat de pe nu mai știu care colină,

când orientală, când mai apuseană. Acolo, la nemți, se putea vorbi, ehe, din ale potoape, despre reconcilierea graduală spre binele tuturor, despre competența judecării, capacitatea de verificare adecvată, responsabilitatea subiecților, despre raționalitatea și veracitatea lor. Și nu în ultimul rând, despre faptul că cei aleși să te reprezinte știau bine ce înseamnă un proces de dialog intersubiectiv corect. Binențeles, că și mulțimea, adică poporul alegător, în condițiile respectării înțelegerilor, știa la fel. De aici și pacea socială, a lor, a germanilor, pentru ei și pentru cei din jur.

La noi, aci, în spațiul în care Evei (blonde) i se agață iarăși frunza, (că, de, cică ar fi iar fată mare!), grija pentru popor, tradus în binele pentru cei mulți, (evident, la nivel formal), și-a asumat-o, de la al doilea Război Mondial încoace, „doar tovarășul” și Marea Adunare Națională. Mai nou, adică acum, în zilele în care trăim, și nu pe vremea unui alt Pazvante..., „binele tuturor” a fost înlocuit cu „interesul național” împărțit pe găști (că altfel nu se putea gestiona!). Și asta, nu la colț de stradă, ci în Parlamentul României, ca să vezi, din Casa Po-

porului! Mare comedia dracului! Mare, dar altfel nu am mai fi români!

Despre celelalte, enumerate mai sus, are rost să mai zic? Ar mai fi câte ceva, pe ici, pe colo, prin părțile esențiale, dar lipsesc cu desăvârșire, vorba Maestrului. În concluzie: până una, alta, tot Marea Adunare Națională rămâne „parlamentul” în care se putea vorbi despre consens, la români (de, tovarășii erau toarăși!). Cât despre adevăr, pe aici, parcă nu ar fi existat decând lumea! Păcat! Au trecut 20 de ani și încă nu ne-am desmeticit! E, ar mai fi cinci! Avea dreptate Brucan! Miram-aș, să se mai întâmple ceva. Dar mai ști? O fi având și pentru noi Dumnezeu o minune care măcar să ne trezească din „sclinteala vremurilor”, un fel de somn de încă o mie de ani (sau poate unul de veci) în care, din nou, am intrat, ca după retragerea romană, din Dacia. Că altceva nu vād! Dumneavoastră, cititorii acestor rânduri, ce ziceți?

Capcană pentru un vis cu ochii deschiși

Al. Florin Țene - „Cărticica de dat în leagăn gândul“

Melania Cuc

Aflată la a doua ediție, **CĂRTICICA DE DAT ÎN LEAGĂN GÂNDUL**, semnată de Al. Florin Țene a apărut la Editura Fundației culturale „Ion D. Sârbu“ Petroșani, 2010.

Nici nu putea fi altminteri cât această lucrare este una potrivită pentru cititorul grabit, de azi, dar care mai are încă nevoie de vise și de pași făcuți înafara limesului pipăibil al materialismului dialectic.

O carte frumoasă, îngrijit redactată dar care se remarcă și prin acel „lipici”, care te face să parcurgi pagină după pagină, ca și cum ai aștepta să te întâlnești la urma urmei, cu propria ta persoană, cu personajul pe care îl cunoști deja.

O astfel de lectură este o duminică-literară calmă, dar defel monotonă. Fiecare pagină este un univers, și cartea se alcătuiește din mai multe detalii fabuloase, ca un peisaj hiperbolic în jocul de puzzle. Ici este o grafie de situații de-a dreptul imaginare, dincolo... lumea reală vine, pare atât de tangibilă încât îi simți respirația.

Aparența ușurinței de travaliu cu care pare a fi scrisă cartea, te poate

face să aluneci prin pagini ca într-o relaxare, dar la urma urmei, lucrarea în sine este o minienciclopedie și are meritul de a îmbina arta scrisului cu informația de bună calitate și care, din păcate, cam lipsește de pe raftul cu literatură din ultima vreme a României.

Al. Florin Țene este un magician care scoate personajele atemporale din jobenul căptușit cu realitatea ca și implacabilă a orașului modern. Trece cu bucurie și spiritualitate peste praguri iluzorii și ne face părtași la întâlniri în care polii Pământului nu mai au magnetismul care ne ține anheici, noi suntem precum îngerii, nevăzuți dar părtași la actul de creație, - martori nevăzuți ai demiurgului - scriitor.

Travaliul scrisului străbate din paginile volumului ca o cerneală

bună prin pagina unui jurnal personal. Elegant, cu lonjă de siguranță asigurată de talentul său remarcabil, autorul face excerciții la cupola unui „circ”, care este lumea cu toate personajele sale, de la scriitorii „componentei”, ai Istoriei Literare, la artiști de geniu, de la oamenii omniprezenți în viața sa particulară (familia) la ilustre persoane de istorie, - „actorii”, de pe scena pe care îi așează autorul sunt monadele care ne compun și ne recompun ca înși care credem că Informația este una singură și care înglobează spațiul, timpul, adică tot ce a fost, este și va fi.

Este subtil și rarism modul literar prin care autorul glisează componentele fiecărei poveștii în parte. Trece firesc dintr-un timp în alt timp, - găsește „portale”, superbe ca viziune poetică, dar este și ex-

trem de pragmatic, concis în drămuirea spațiului pe care îl alocă poveștii în sine. Nimic nu îi prisosește și lexicul bogat îl ajută să acceadă la limite de exprimare literară care au în spate o operă de scriitor care, și în acest mod, se certifică.

La Al. Florin Țene totul este posibil de adus la numitor comun, între două coperte de carte. Nu te miri că Stalin cu Lenin, și cu muzica lui Vivaldi fac un adevărat foc de artificii. Dincolo de jerba de lumină fastuoasă a textului bine strunit se află miezul ideii, carnea consistentă a unei cărți pe care o citești, ca timp și spațiu (și) în rapidul de București-Cluj, dar pe care odată ce ai parcurs-o o recomanzi și prietenilor.

Aventura are aură de clar-obscur și fiecare personaj pare a fi umbra destinului său, -un joc de umbre chinezesti pe un ecran uriaș și, de ude, ele, umbrele evadează, te însoțesc în jocul pe care, trebuie să-l accepti.

Oniric și real, fastuos și sever în fiecare reper, scrisul din această cărticică burdușită cu gânduri ce țin de știință dar și de frumusețea silabei, scrisul face bucurie ochiului, inimii și minții cititorului.

Felicitari autorului.

Ana Hâncu

Sunt cu nora mea, la o cafea. Mi-e tare dragă! De când mi-a intrat în casă, i-am simțit sufletul cald și m-am lipit de ea cu dragoste dar și cu bucuria descoperirii unei tinere și sincere prietene. Frumoasă, deșteaptă, blândă, afectuoasă și mai ales, îndrăgostită de băiatul meu! Asta este cea mai mare satisfacție a unui părinte – fericirea copiilor, armonia căminului lor, bucuria de a simți unicitatea familiei.

Nu știu cum e, dar nici nu mi-aș dori să fiu "soacră". Îmi este tot copil, acum face parte integrantă a lăcașului intim – cuib din praf de stele încălzit neîncetat de luna plină cu sclipiri diamantine – a sufletului meu de mamă.

Din când în când, ea pufăie dintr-o țigară și nu o cert; știe că nu-i face bine, când o să poată, singură va renunța, de ce să fac "pe soacra"? Aș săcâi-o, nu m-ar asculta și tot ce vrea ar face, ce aș câștiga? În ochii negri, mari, șagalnici, sclipind ca sidefii ferestre ale lunii, găsesc îndemnul a-i mai povesti încă ceva din întâmplările, destul

Soacra mea trăsnită

de neobișnuite, bine zis trăsnite, în care am fost aleasă de soartă, ca principală eroină poznașă.

- Ia zi, Maman cum ți-ai furat mașina de pe stradă? Zău, că este aproape incredibil! Spune, cum a fost? Mi s-a povestit ceva, dar numai tu le zici cu haz, chiar și atunci când intri în necaz.

- Păi... cum să fie? Când trebuie să faci ceva, trebuie mai întâi să ai un motiv clar, un ideal. Al meu a fost, în primul rând, copiii: creșterea lor, să aibă ce mânca, să poată termina studiile, să aibă un cămin, un rost. Așa a fost! Mașina mea – destul de veche, dar "pe roate", îmi rămăsese ca speranță, s-o fac bani, să pot să-i întrețin la școală și mă gândisem să o vând. Dar, fi-miu vine cu ideea bună: să o dăm cu chirie unei firme de taximetrie, șofer fiind chiar bunul lui prieten "Penelope". Așa îl porecliseră amicii. De ce, să nu măntrebi, că nu știu. E un băiat de treabă, nu avea slujbă, deci nu avea bani, ci doar speranța în a-i face, ca și noi.

Zis și făcut! Contract cum se cuvine, făcut cu firma "MARIS" și totul mergea bine. Nu mai conta uzura mașinii, bani veneau și pentru noi și pentru bunul "frate". Dar el s-a plictisit curând de alergat cu taxiul și a plecat în Spania cu alți amici, sperând înspre mai bine... Eu, ce era să

fac? A trebuit să cer firmei MARIS, alt șofer.

Mi l-a trimis pe Felix – bun băiat! Înalt, frumos, cu tenul alb, față rotundă, umerii lați, pantofi cu "scârț", costum "mișto", păr castaniu, ochi măslinii – nici o clipă nu m-am gândit că-i soi de-opincă. Scuturat, dichisit chiar și la vorbă. Când venea acasă la noi, cânta la chitară cu soțul tău, iar eu îi serveam cu suc, prăjiturile și cafele. Totul părea aproape ireal de bine, chiar mă gândeam cu mulțumire, la ce mare noroc dăduse peste mine. Dar nu a durat prea mult, blânda relație, că repede s-a rupt.

Vine într-o zi și-mi spune că nu mai poate circula dacă nu facem și între noi doi, un alt contract de închiriere, firma MARIS neavând stipulat prin celălalt, ce impozit aveam de achitat către stat. Altă belea, așa ceva nu bănuisem. Revizuiind clauzele, am înțeles că trebuia și obligată de împrejurare, am spus da. La fisc semnez convinsă că e bine, ca "primarul" care-i cu ochii doar la secretară și nu la foaia scrisă cu mîgală. Contractul îl făcui pe anul tot și ca fiecare om necăjit și sărman, ca chirie am acceptat o sumă mai mică, taxa fiind în concordanță cu venitul, știam că ne-ar fi pus cu botul pe labe, pe-amândoi. Deci, de comun acord și cu naivitatea

mea, noul contract intră "pe rol"! N-am bănuț nici o secundă, ce târâtoare se ascunde în zâmbetul larg și vorbele blânde – în trubadurul nostru drag, Felix țigan! Treaba mergea de minune – așa părea!

Dar trecu ceva vreme în tăcere, nu mai mă sună, sun eu și nu-mi răspunde și după două săptămâni de așteptare, dau iarăși telefon – nimic. Nu mai promisem banii drept chirie, nici mașina, așa cum stabilisem. Mă chinuia cumplit tăcerea lui, grija mă ducea cu gândul la semnul evident de fulger al furtunii sau la neastâmpărul purcelului înaintea zilei de Ignat... Nu trece mult și iată că primesc o recipisă; merg la poștă, ridic banii – desigur o sumă prea "jengoasă", mai mult decât ridicolă – 100 000 lei, pe toată luna, sumă ce trebuia s-o am doar pentru trei zile de taximetrie! Așa îmi trebuia, învățare de minte, pentru nerozia de a mă încrede în cuvinte! Disperată, dau alt telefon, acum mi se răspunde – nu este Felix, frumosul – ci fratele său, mascul feroce, fante de Mimi - cartier de țigani, meșteri făurari - cu glas inconfundabil ca specie umană, care îmi striga printre înjurături slinoase, că praful și pulberea de mine se alege, dacă mai vreau mașina sau banii pe chirie, timp de un an de zile – așa cum scrie pe hârtie!

Va urma

Sanije Gashi

Această carte este realizată pe baza mărturiilor dramatice ale femeilor, care au trăit ororile războiului, nu doar în afara locuințelor, ci mai ales în interiorul acestora, în propriile lor familii; Ale femeilor care au asistat la uciderea bestială a copiilor, părinților, bărbaților, gravidelor (Qirez, Likoshan, Prekaz); Ale celor care au fost martorele brutalităților și ale femeilor care au sfârșit fiin aruncate în puțuri (Qirez, Studenica), care s-au îngrozit de arderea femeilor și copiilor (Poklek, Gjakova), de îngroparea de vii (Lubizhde, Prizren); Ale femeilor care au petrecut nopți de coșmar prin adăposturi, printre ruinele caselor, care mergeau în acele coloane lungi și care nașteau în munți (Koliq), sau în mulțime, pe când erau alungate dincolo de granițele Kosovei; ale celor care din închisoarea din Lypjan au fost duse în închisorile din Serbia.

Relatările privind tragicele evenimente constituie povești cutremurătoare, în special cele ce evocă distrugerea individului, până

Istoria groazei o carte vie (1)

Din prefața lui William G. Walker,
ambasador, Washington, D.C.,
8 martie 2009

Sanije Gashi

la degradarea totală a acestuia. Asta a și fost culmea dezumanizării, a umilinței, a infamiei, ce anihilează pentru totdeauna sensul vieții și al existenței. Femeile prezentate în această carte (și sunt doar câteva exemple), martore ale dramelor trăite, sunt din diferite zone ale Kosovei, de unde au și fost adunate datele despre ele. Relatările prezentate în această carte - sunt propriile lor cuvinte, fără, înflorituri, sau exagerări. Nu o să uit niciodată fi-

gurile acelor femei și fete care mi s-au destănuț. De aceea, le mulțumesc tuturor celor care au colaborat cu mine și au acceptat să reia relatările despre acele clipe îngrozitoare, ceea ce nu a fost deloc ușor.

După cum nu a fost o ușor nici să le prelucrez poveștile. La fiecare personaj al relatării am fost tentată să întrerup lucrul de câteva ori, să respir adânc, să încerc „să ies” pentru puțin timp din acea realitate brutală, din acele acte macabre,

prin care a trecut populația. De ce am adunat mărturiile femeilor și fetelor în această carte? Pentru a prezenta și pentru a se înțelege mai bine drama Kosovei, această documentație directă, care trebuie să rămână parte a istoriei Kosovei pentru generațiile viitoare, ca să nu se uite acea grea perioadă prin care au fost obligați să treacă albanezii de un regim sălbatec sârb. Și, pentru ca să nu se mai repete.

Și să nu ne răzbu-năm! Mulțumesc din suflet ambasadorului William G. Walker, care a dat dovadă de o nobilă disponibilitate, onorându-mă cu scrierea prefaței și nu doar pe mine, ci pe toate personajele cărții și pe cititori, personalitate care a cunoscut lumea și realitatea din Kosovo în momentele cele mai dramatice ale țării. Așadar, aceasta este o carte a rănilor, a lacrimilor, a distrugerii ființei umane. O CARTE VIE! Partea cea mai grea a experienței personale și totodată, una dintre cele mai semnificative ale jurnalisticii mele.

**Să nu se mai
repete niciodată!
Va urma**

Transilvania

Nicolae Nicoară Horia

Prin piețele lumii îmi vine să strig,
Câteodată și strigarea e necesară-
Transilvania nu e o pierdere, nu e câștig,
TRANSILVANIA este și rămâne o Țară!

Ea ne-a fost dată, nu de curând,
Aici, sub țăriile-acestea albastre
Numai Dumnezeu știe de când
Sunt baladele și doinele noastre...

Prietene drag, vecine ce-mi ești,
Dacă e Postul Crăciunului fie
Colindul acesta pe la ferești
Pentru nașterea Celui dintru vecie!

Lasă deoparte gândul rebel,
Nu mai e vreme de patimi și ură,
Vinul e gata și pâinea la fel
Pentru singura, dreapta cuminecătură...

Prin piețele lumii îmi vine să tac,
Adeseori și tăcerea e necesară,
Cu Adevărul acesta aș vrea să te-mpac-
Transilvania este și rămâne în Țară!

O punte între cotidianul mistic și omul-mașină

Dimitrie Grama
Copenhaga

Continui și încerc să dezvolt niste gânduri personale, încercând să construiesc o punte între omul-mașină și cotidianul mistic.

În câteva eseuri anterioare am atins subiectul religiei în conceptul ființei umane actuale, deci al omului istoric cunoscut de noi, atât din pergamente cit și din experiențe proprii actuale. Una din concluziile pe care am încercat să le expun cit mai clar, a fost aceea că "divinitatea nu se cere înțeleasă sau explicată de noi, animalele create".

Omul primitiv, asemenea celorlalte animale, nu a avut o religie, nu a avut un Dumnezeu pe care să-l venereze conform anumitor reguli inventate și popularizate de un alt om sau animal. Deitatea, dacă a creat "totul", este deci parte constitutivă a creației, dacă nu în forma materială, atunci în forma ideii, a spiritului. Animalul trăiește "inconstient" dar complet în acord cu darul și ordinea divină, știind instinctiv și în orice moment al existenței lui, care este ordinea

lucrurilor, care este legea universală. Animalul este înzestrat cu umilinta despre care ființa umană doar filozofează, aceea umilinta care admite neconditionat puterea divină. Omul primitiv, stramosul nostru, timp de zeci de mii de ani, poate chiar sute de mii de ani, a respectat mostenirea animală, trăind în conformitate cu legea, cu spiritul divin nealterat de speculații inutile.

Paralel cu "evoluția" genetică a omului, creierul uman, acest organ extraordinar, a început să-și înțeleagă puterea de dominare asupra "spiritului uman", creînd noi și sofisticate modele de înțelegere și acceptanță a lumii inconjurătoare, modele care să satisfacă, în fond, nevoile de control și dominare a acestui organ material asupra spiritului.

Credința, așa cum este expusă și deci așa cum o cunoaștem noi, este o "creație cerebrală", nu are nimic de a face cu divinitatea pură. La început, creierul a crea un model simplu de venerație. Cel politeistic, în care grupuri de oameni puteau să fie în

contact cu partea lor spirituală, care pierdea teren în fața expansiunii cerebrale, prin intermediul unor deități cu însușiri umane, cu puteri la care omul ilusoric aspira. Acest sistem îngăduia ființei umane o flexibilitate de venerație, o flexibilitate de acceptanță, deoarece nici una din deitățile respective nu propovăduia o singură doctrină, bazată pe un singur adevăr. Zeitățile antice nu promiteau omului nimic altceva decât o mină de ajutor în anumite condiții și acest ajutor putea foarte bine să-i fie retras neconditionat și dat altui om sau unui animal oarecare. În fața zeilor eram aproape de ceea ce suntem, de animale și, în condițiile politeiste o dispută religioasă sau mai ales un război religios nu avea nici un sens. Nu exista un singur adevăr care, cu orice preț, trebuia răspîdit, deoarece doar așa se putea "asigura" minuirea, iertarea și nemurirea. Omul nici nu era constient de posibilitatea "nemuririi" și asta îi permitea să trăiască din plin viața lui de muritor.

La un moment dat, pentru că nu a existat dintotdeauna, omul în

spaima lui inconstientă ca își pierde spiritul și poate că o replică la avansul tot mai tehnocratic al creierului, și-a imaginat "pacatul" ca punte de legătură între el și divinitate, care este redusă acum la o singură entitate creatoare și care este un fel de ființă umană, deoarece tocmai pe om la creat după asemănarea sa. Acest Om-Dumnezeu, ne promite cunoașterea "adevărului" și o viață eternă, dacă ne putem elibera de un păcat care nu este clar definit. Despre ce păcat este vorba: acela de a ne fi înfruptat din fructul cunoașterii? Păi dacă nu ne înfructăm din acel fruct, oare nu eram și acum primitivi pagani la nivel cu animalele, așa cum am amintit mai sus? Avea omenirea acum biserici, preoți, și războaie religioase?

Sau este vorba de alt păcat pe care deitatea, creatoare a tot ce este, ni l-a atribuit ca o formă de "încercare", ca un fel de examen de bacalaureat: dacă îl treci, ți se va dezvalui "adevărul", dacă cunoști acest singur adevăr, vei trăi vesnic!".

Va urma

Imaginea a II-a

Victoria Duțu

Rămân răvășită în drum, având în memorie primul lui gest, al zâmbetului, al strângerii de mână, al sărutului pe obraz, acea căldură a respirației și a mâinii care mi-a strâns mâna, într-un gest prietenesc, și cad în stare de vis, pentru că nu pot suferi o asemenea stare de fapt a realității. Privirea aceea demonică pe care el o poartă în gestul lui, îmi persistă în ochi și-mi taie privirea mea, până nu mai pot vedea soarele, luna, nisipul cald pe care eu stau. Totul merge până la mutilare, până la anihilare. Și conștiința mea ca să poată ac-

Cinci imagini ale conștiinței (II)

Fragment din volumul „Ilinca“

cepta asemenea realitate exagerează, exagerează. Totul devine dintr-o dată hiperbolic.

El devine un munte care are un singur ochi, un ciclop, cu o lumină roșie care mă anihilează, nu mai pot gândi. Pe jos numai cioburi din vasele mele, bucăți din pătura ruptă, și bucăți din conștiința mea, care a primit pentru prima dată în ea ura.

Da, și totul se petrece în mine cu încetinitorul, eu parcă plutesc, iar el dispare ca și când niciodată nu ar fi fost, dar rămâne în mine parcă veșnic.

Am rămas leșinată în nisip, dar am încercat să scriu cu degetul pe nisip, desenam în cercuri, asemeni privirii mele care se învârtea în gol, asemeni gândurilor mele care se învâneau într-un cerc haotic. Nu mă puteam scula de jos, deliram.

Trăiam acest gest care este unul al urii, o muțenie a cuvântului meu lăuntric, iar o trecere atât de bruscă de la bine la rău, nu poate fi decât ceva demonic. Ot ce atinge el cu privirile sale murdarește, distruge, tocmai pentru că gesturile

lui, gâdurile lui sunt demonice.

Egoismul are ceva demonic în el. O, Doamne, când mă ridic de jos, cu încetinitorul, văd totul în jurul meu altfel, deși nimic nu sa schimbat. Totul este la fel. Dar eu în conștiința mea sunt alta, parcă aș fi fost în pustiu și aș fi fost lovită de duhul răutății. Nisipul este același. Cerul este același. Dar eu nu mai sunt aceeași, mâncarea nu mai este aceeași. Nu mai este aceeași nici farfuria și nici covorul pe care stăteam. Acum sunt cioburi pe jos. Eu sunt flămândă, aproape să leșin și am în mine culoarea urii.

Da, Dumnezeuul meu, urăsc!!!!

Va urma

Alexandru Ciocoi...

continuare din pagina 14

Ciocoi se materializează în câteva poezii pe care le numește, pe filieră franceză, poezii vizuale (tehnica a fost folosită și de Apollinaire, în celebrele sale „Calligrammes”). Regretatul poet Matei Albastru o denumește „poezia concretă” (acest gen de poezie a apărut în anul 1955 când doi poeți: germanul Eugen Gomringer și brazilianul Decio Pignatari, la universitatea din Ulm, au lansat manifestul intitulat „Vonvers zur Kostellation/De la vers la constellation”).

Invenția „poeziei concrete” constă în așezarea cuvintelor într-o formă semnificativă, ceea ce permite decodarea semnificației ansamblului dintr-o singură vedere. Astfel, se adaugă semanticii limbii naționale și o componentă universală, formal-sugestivă.

Alexandru Ciocoi uzitează în calligrafiera câtorva poezii, în urmă-

toarele forme: stâlul de poartă alcătuit din două romboedre asamble vertical

(Poarta), cuplu alcătuit din două jumătăți ovoidale (În doi), lacrima (Alocui), triumfiul dreptunghic (Tablou), pătratul (Basmul), triumfiul isoscel (Arderea), lumânarea (Povara), scara (Când ziua cade stea) etc.

Poetul este preocupat și de haiku-ul japonez, căruia i-a dedicat un studiu pertinent, publicat în finalul volumului ULCIORUL DIN CUVINTE. Rezultatul preocupărilor îl constituie unele tristihuri gen haiku, ce pot fi extrase din poeziile sale: „Luciul zăpezii / orbește un zbor / împietrind gândul” (Odată cu iarba); „Stolul de păsări / În care mam zidit / Nu a plâns niciodată” (Singer eu).

În concluzie, Alexandru Ciocoi este un poet tradiționalist în esență, deschis totuși modernismului și a fost tentat, la timpul lor, de experi-

mente literare. Temele principale uzitate sunt ale poeziei dintotdeauna: dragostea, singurătatea, moartea. Poetul se dovedește și un eseist remarcabil. Stau mărturie paralela pe care o face între Eminescu și Brâncuși, sub aspectul specificului românesc și prezentarea istoriei și specificului haiku-ului japonez. Poetul crede în rostul revigorant al poeziei: „Tot venind de nicăieri/și mergând/spre nu știu unde/ trupul meu/a luat forma / unui verb/învelit cu pâine”; „Trupul tău,/ domnișoară silabă, / este rugăciunea/mâinilor mele / de a te face/cuvânt./ Peste focul / smuls din aștri, / peste visul / spart în așchii / tu... / mă colinzi / răbindu-mă blând / cu flori / sărutate de pietre / și dor îmi e / de a te face vie, / să pot șopti: / încă mai sunt!” (Trupul tău)

Citind poezia lui Alexandru Ciocoi ai senzația că – vorba poetului Adi Cusin – s-a răsturnat un car cu fân în centrul orașului.

Din „33 Sonete pentru Adrian Păunescu“ de Grigore Grigore

Recunoștință

Pământul țării noastre, bun pământ
S-a îngăsat cu-n om și cu-n cuvânt

cu-n adevăr și-o sete de dreptate
Care în aer au rămas sculptate

Care prin sânge trece ca pe roți
Să ne hrănească-n veșnicii pe toți

Ca într-o viață tristă și egală
Să ne găsim coloana vertebrală

Și-n dimineți devreme-n nopți târzii
În veghea Dumnezeilor copii

Să-i dăm adevăratul sens vieții
Urmându-ne sub cântece poeții

Pământul țării noastre rupt din soare
Care se încarnează-n fiecare

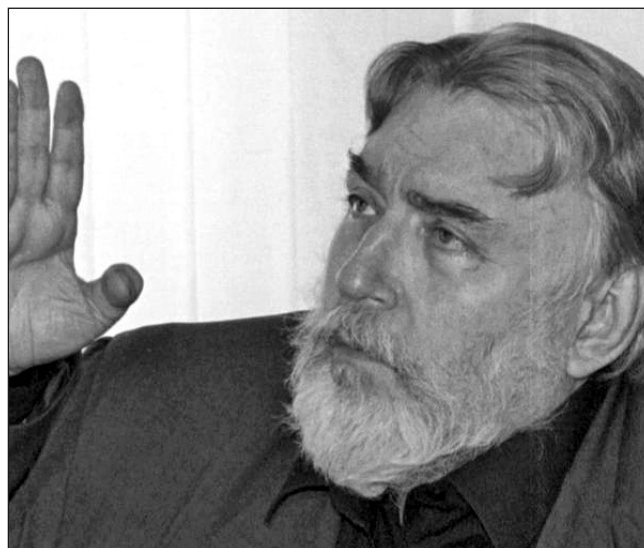
O Doamne-al nostru care azi ești trist

De dimineată până dimineată
Ce-adevărul, ce-i dreptatea, viața
De ce exist? De ce cred că exist?

De ce sperăm să se ridice ceața
Și de pe lucruri și de pe ființe
Să nu mai dăm iubirilor sentimente
Și-astfel să le-ngopăm în gheme ața

Tu, care ne-ai făcut cu-asemănare
Și ne-ai crescut frumos ca un părinte
Și ne-ai dat dragostea pentru cuvinte
Și-apoi parfumul ca la orice floare

O! Doamne-al nostru, iartă-ne cumva
Și-apoi păstrează-ne-n Împărăția Ta.

Când lângă tine-ai luat acum un geniu

La începutul ăsta de mileniu
Te-ai gândit Doamne că cu așa greșeală
Vieții moartea îi va fi egală?

Că ai făcut un mare compromis
Introducând realitatea-n vis
Luând izvorul vieții de simțire
Să-l pui ca pe un zid de-mpotrivire?

Ca pe un punct. Și de la el pornind
Cum ne ajuți cu geruri și cu ploii
Să ne întoarcem an de an la noi
Să ne păzim și inimă și gând

Și să fim poduri poduri peste ape
Ca să ne trecem țara pe sub pleoape

Va fi pământul mult mai greu de mâine

Vor fi poeții mult mai oropsiți
Dar mai ales și mai ales întâi ne
Vom trezi de moarte ispitiți

Vom mai avea de împărțit o pâine
Și-n mult mai mari felii vom fi croiți
Care prietenește ca un câine
Ne vor mușca, dacă mușcăm lihniți

O! Doamne, ce pedeapsă ne-ai mai dat
Luându-l dintre noi pe-acela care
Făcea din viața noastră-o sărbătoare
Și din speranța noastră vis curat

Dacă știai că de durut ne doare
Și că prin moarte faci mare păcat.

Dan Gulea

Prezentator/organizator al festivalului-concurs de folk ploieștean "Festivalul Castanilor", organizator permanent ocupat la telefon pentru a-i invita în urbea natală sau pentru a intervieva pe Eugen Simion, pe Fănuș Neagu, pe Nicolae Breban, pe Mircea Ghițulescu, Grigore Traian Pop, cel care a înființat cu superbie în orașul petrodolarilor acum câțiva ani revista Atitudini, inițial centrată pe acea poezie a tinerilor de pînă în 18 sau 20 de ani, pe care mulți nu dăm (sic!) doi bani, legătura dintre USR și concursuri de proză, de poezie și de teatru liceal la 60 Km N de București, Gelu Nicolae Ionescu coboară din proza cotidiană în poezie, acum cu Aloo, Șeherezada i-acasă?!, cu un ritm narativ pe care îl exhibă chiar din titlu.

După Ai călătorit vreodată cu tăcerea? (2005) și 111 fotografii poetice (2006), unde a exersat ritmurile pentru narațiunile necesare alături de confortul metaforic, volumul de acum arată lecțiile parcurse din clasicii metaforei, din clasicii narațiunii poetice. Pe lângă aceste reveniri în prezent sau abstrageri de ordine transcendentală, modernistă, poezia lui Gelu Ionescu din aceste volume păstrează o nostalgie a momentului prin simbolul ei central: zăpada, apa transformată în zăpadă, cu tot câmpul ei lexico-semantic: ninsoare,

gheață, alb, frig, decembrie (scris: „De ce (mbrie)” în titlul unui poem) etc.

O înghețare, o oprire a fluidului, la nivel simbolic, o absență a comunicării (Șeherezada din poemul de fond nu are nicio replică, poetul a greșit se pare numărul de telefon, desigur, previzibil). Deci poetul preferă deocamdată lipsa comunicării, iar contradicția dintre viața reală, a omului care știe și poate organiza diferite manifestări, care provoacă prin întrebări și, pe de altă parte, poet, este la prima vedere manifestă. Prin acestea se distinge sensul pe care Gelu Nicolae Ionescu îl acordă poeziei, un sens înalt, „tare”, un sens care separă de cotidian oricâte versuri ar închina acestuia, și are ceva din ingenuitatea și calamburul lui Ion Stratan, la „curtea” poetică a căruia a ucenicit (cele 111 fotografii poetice îi sînt dedicate acestuia): ceea ce pentru omul comun (nepoet) apare firesc (s-a spart o țeavă, trebuie reparată), pentru poet creează o meditație, poetul admiră mica fîntînă domestică. Într-o lume poetic-ideală, micul deranjament ar fi probabil remediat cu gradele de sub zero.

La nivel stilistic, aceeași perindare a măsurilor pe care am întîlnit-o la nivelul expunerii: strofe și versuri, rimă interioară aleatorie, vers

alb, liber și din nou alb, apoi absențe paraverbale prin puncte de suspensie, linii de pauză, idei întrerupte și cuvinte potrivite de paranteze (ca în titlul amintit mai sus) sau de semnele citării. Un eu poetic conștient de citatele culturale pe care le face prin metaforele comune, un eu care se înscenează prin autocitat, conștient de efectele propriei manierizări. Echivalentul poeziei lui Gelu Nicolae Ionescu este pur și simplu cristalul de zăpadă, în contact cu care poate rămîne ceva, mîinzind pe un sens poetic secund, mai pur: efemerul, condiție umană, condiție poetic-naturală; versul său se transformă cu indiferența naturii: nu o dată face legătura cu reversul firesc, apa, și ea structurată în serii sinonimice: lacrimă, ploaie, mare, cu un cuvînt lichefiere, de data asta comunicare („...și se topise fata / cum se topește...ninsoarea...”, în „Era...”). Aloo, Șeherezada i-acasă?! este un volum deghizat, sub al cărui strat metaforic de zăpadă se află natura poeziei, care trebuie citit pentru a ajunge la mesajul profund, la incandescențele de sub pustiul înghețat; o cale pînă la urmă naturală, o transformare continuă pe care Gelu Nicolae Ionescu o observă printr-o complicitate propusă cititorului.

Nu lipsit de importanță este și momentul

Gelu Nicolae Ionescu

anului în care apar volumele lui Gelu N. Ionescu: sfîrșitul anului/începutul anului, începutul/sfîrșitul iernii, lunile noiembrie-martie (volumul de debut, scos în liceu, apare în decembrie; revista instituției culturale unde lucrează a apărut în decembrie). Precum orice poet, își regizează intrarea în lume, aducînd la toate lansările sale decorul hibernal printr-un simplu gest de magie, o magie naturală, pe care omul nepoet o îndură, o suportă, nu o acceptă; iar poziționarea lui Ionescu în câmpul poeziei are tocmai această miză: nu vecinătatea (opозиția) cu sau față de cutare grup ori atitudine poetică, nu adeziunea la un manifest.

El nu e un poet „tehnic”, de concept sau de școală, ci se întoarce la un univers sau statut mai puțin ambițios, s-ar zice, la opозиția dintre poet și nepoet, nu la cea scuturată de ranchiună dintre poet și poet. Acestea sînt lucrurile simple, autentice, pe care destui poeți, scriitori le ignoră. O întoarcere la natură, la natural, la gradul zero al sentimentului, într-un cuvînt, la poezie.

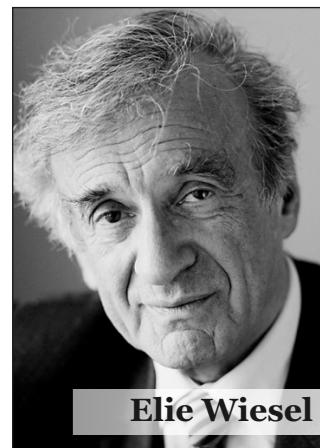
Mircea Cotârță

S-a vorbit în secolul al XX-lea despre romanul fluviu, romanul supra-realist sau existențialist, dar această abordare a realității, totuși limitată subiectiv de suprapunerea spațiului intelectual peste cel tridimensional, aprioric sau contemporan creatorului, chiar dacă a fost concretizarea orgoliului analitic, în profunzime, nu a putut împiedica în paralel, triumful literaturii de consum atât de dragă bucătăreselor sau băieților de cartier. Dacă și acest tip de literatură, de consum, ar fi avut minima calitate narativă de martor al vremii sale, dacă nu ar fi fost doar expresia obsesiilor nemărturisite public. Fiecare femeie visa iubirea exemplară, fiecare bărbat din cartierele cu un grad îndoielnic

Memoria suferinței

de civilizație se dorea un ceva ce nu putea fi. Dar, dincolo de toate aceste aspecte ale literaturii, de la cel rafinat până la cel gregar, la sfârșitul acestui prim deceniu al secolului al XXI-lea, Elie Wiesel, cel ce a primit premiul Nobel pentru pace propune o literatură a memorie unde imaginarul să nu corupă narațiunea, o literatură de un neorealism care te duce cu gândul la Sven Hasel. Referitor la afirmația lui Jorge Semprun, "fără ficțiune, amintirea pierde", Wiesel este de părere că "niciodată ficțiune nu va putea depăși forța tragică de evocare a unui document, a ziarelor, a literaturii memorialistice. Nimeni, oricâtă imaginație ar avea, nu va putea

descrie durerea trupului și a sufletului, întoarce-re disperată la credință provocată de infernul suferinței, ca cei ce au trecut prin chinul dorinței de a supraviețui, în condițiile când li s-a luat și speranța de a mai trăi". Referitor la propensiunea unor tineri scriitori de a construi narațiunea pornind de la încercarea de a se pune, imaginativ, în pielea călăului, Wiesel atrage atenția asupra faptului că, pornind de la acest tip de literatură, poți avea surpriza să constăți că orice călău poate avea o familie, copii, că iubește muzica, la fel ca și victima sa, că în alte circumstanțe ale existenței este o ființă normală, dar ceea ce îi deosebește pe cei doi este modul de im-

Elie Wiesel

plicare în ceea ce se poate numi ghinionul de a fi contemporan cu cel sau cei ce declanșează răul pe pământ. Adică să te afli în locul nepotrivit, la momentul nepotrivit, ceea ce este valabil și pentru călău și pentru victimă, niciunul nefiind de fapt favorizat de istorie. Or, sub acest aspect, Wiesel consideră că literatura, în special romanul trebuie să fie nu baza ficțiunii de dragul ficțiunii, ci baza memoriei, în special a memorie suferinței.

Poeme

Constantin L.
Moldovan

Vis de dragoste

Într-o noapte înstelată
Am avut un vis ciudat:
Doi ochi verzi frumoși de fată,
Îmi zâmbeau dintr-un palat.

Eu, care pluteam pe-aripe

Unei vechi amărăciuni,
M-am trezit din vis, zicându-mi
Că sunt ochi ce spun minciuni.

Însă, într-o zi pe stradă
Cum treceam cu pas decis,
La un colț, zâmbind ironic,
Am zărit ochii din vis...

Și de-atunci, fără-nctare
Caut pe stăpâna lor
Și cu multă-nverșunare
Cred în țara viselor!

Imaginea ta

Am adormit pe un câmp cu flori
Și te-am visat, fată frumoasă,
Cum veneai din cer
Cu ochii încărcăți de lumină...
Ce s-a întâmplat apoi, nu-mi amintesc!
Știu doar că la plecare mi-ai zâmbit,
Dăruindu-mi imaginea ta
Sculptată în seninul albastru...
Când m-am trezit

Eram singur și plângeam.
De atunci te caut
Purtând sub frunte,
Într-o caleașcă de gânduri,
Cuvinte de iubire.
Am adormit pe un câmp cu flori...
Doamne! De ce n-ai făcut să-mi
fie somnul veșnic?!

Plouă

Plouă și natura-ntreagă
Se trezește la viață,
Plouă și livada noastră
Inundată-i de verdeață.

Plouă, picurând pe geamuri
Stropii mari și străvezii,
Plouă, fugărind spre case
Grupuri, grupuri de copii.

Plouă! Peste casa noastră
Apa curge în șiroaie...
Zice moșu de pe sobă:
Tii, ce ploaie!

Gheorghe Palel

Agamemnon (7)

MENELAU (aflat în panică): Dar unde-i Agamemnon?! Toată oastea trăiește un delir, o nebunie, ia ascultați! Acoperă și marea: Toți cer pe Ifigenia jertfită!

CLITEMNESTRA: Blestemul meu pe trupul tău să cadă, /O, ucigaș nedemn al fiicei mele! /Cum de-ți mai rabdă zeii trupul puhav?

MENELAU: M-am răzgîndit! Fugiți! Faceți ce-oți face, renunț la toate! Troia, nici Elena cu prețul ăsta, eu nu le mai vreau! Achile, liniștește-ți Mirmidonii și potolește oastea care cere jertfirea Ifigeniei. Vitejia pe care ți-o cunosc, le va impune.

ACHILE: Nu pot să fac nimic. Din încercarea-mi de-ai potoli, cresc mai mare zarva! (Intră grăbit)

AGAMEMNON: Copila mea, nu te speria, că însumi te-oi apăra! Spada lui Agamemnon de ajuns va fi să cumintească oastea, n-am să te las să mori. Să nu ai teamă, nebun am fost dacă am gândit o clipă, ca jertfa ta să fie cu putință atîta vreme cît mai sînt în viață!

IFIGENIA (Se îndreaptă către Clitemnestra și cade în genunchi la picioarele ei) Cuvintele-mi ascultă, bună mamă, făptură sfîntă ce m-ai rupt din tine și mi-ai dat viața mea ce azi o cere întreaga oaste, Artemis și Grecia. Dacă-i spre binele femeilor din Eurip, dacă-i spre binele nemuritoarei Grecii, ei bine, atunci aceasta fie-mi nunta, te rog așa cum n-am rugat vreodată îngăduie să fiu sacrificată!

ACHILE: Niciodată, nu voi îngădui să fii târâtă la dușmanul altar de sacrificii, de-aș ști că trec prin spadă, oastea toată!

IFIGENIA: Nu-i înrăi pe zei. Și tu ești tînăr ești ca un zeu, fru-

mosule Achile cînd ochii tăi în fulgere mînia o zvîrl în vii văpăi prin încăpere. Adaug vrerea mea revoltei oștii! Nu-i cale de întoarcere, vezi bine!

CLITEMNESTRA: Nu-ți pierde firea, fiica mea, nu moartea ți se cuvine ție hărăzită.

IFIGENIA: Mamă, tu pentru tot Epirul m-ai născut, nu numai pentru tine. O știu cu toții, jertfiți-mă, vreau să distrugeți Troia, barbarii în veci vreun rău să nu mai facă femeilor din sacra Grecia a noastră.

ACHILE: Mi-s zeii martori! O așa soție, orice aș da, să am în lumea asta. Ești o zeiță, Ifigenia! Zeii n-au caracterul tău. Căci tu ești Grecia și Grecia o aud vorbind prin tine!

IFIGENIA: De neclintit e vorba mea. Curajul ca un vin bun, mi s-a urcat în temple. Nici unul dintre greci să nu mă țină, eu singură îmi voi întinde gîtul pentru tăiere pe altarul sacru al preaslăvitei Artemis, zeița pe care o rog să vă dea cale bună pe mare. Mergeți și distrugeți barbarii! Reveniți voioși acasă și bucurați-vă de jertfa mea. Victoria în veci să fie a voastră! Tu, mamă, nu-l uri pe tatăl meu — cel care fără voie mă jertfește, și nu-n folosul său, ci pentru Grecia, și dimpotrivă, să-l iubești mai mult! Ca el, tu însăși mamă de făceai nici o greșală nu era în asta. Fiți fericiți, luați-vă izbînda și bucurați-vă de jertfa asta, eu pentru patrie-mi dau trupul toată Grecia îmi va rosti numele meu spre laudă și jertfa mea, astfel va fi divină!

(Lumina piere încet. Din întinerie începe să se audă corul vorbit al sclavelor elene. Apoi, treptat, lumina începe să crească imitînd răsăritul soarelui.)

IFIGENIA: Deci nu e nici o cale de scăpare! /Nu vreau să mor! Prea dragă-mi este viața, /vreau să trăiesc, să înfloresc, să dăinui, /prea tînără-s spre a dori Infernul /eu ce n-am cunoscut nimic din viață! /Tu, mamă care m-ai născut din tine, /tu, nu mai ești în stare să mă aperi?!

CLITEMNESTRA: Atîta timp cit eu mai sînt în viață nu vei muri, fiica mea! Vezi bine că sînt încredințată ca o fiară care își simte în primejdie puii; de partea noastră-i regele Achile care s-a dus oștirii să-i vorbească de crîncena nelegiuire care se pregătește cu plăpîndul trup al celei mai frumoase dintre fete! Iar Agamemnon va avea în Argos primirea ce o merită, să știi!

ACHILE (intră grăbit): Ce grozăvie! Nici nu vă pot spune! Vorbii oștirii despre Ifigenia, și i-am rugat ca sumbrul sacrificiu să nu mai fie înfăptuit, și ei toți au cerut să se-mplinească jertfa. Li s-au alăturat și Mirmidonii, răcnind Spre Troia în grabă, să plecăm spre Troia! cu moarte la barbari! Să îi învingem! Supușii mei au aruncat cu pietre în scutul meu și au cerut frenetic jertfirea în grabă a tinerei fecioare! Astfel de dînșii am scăpat cu fuga!

(Către Ifigenia:) întreaga oaste-ți cere sacrificiul, urlă înnebuniți, să-ți dai viața aceasta fiind cheazășia întreagă că ne-ndoielnic birui-vom Troia.

Au trecut doi ani de când marele cărturar Artur Silvestri s-a înălțat la cer

Elena Buică
Toronto

Au trecut doi ani de când Dumnezeu a deschis catastiful Său și l-a strigat pe nume pe apostolul culturii noastre, Artur Silvestri. Fiind om de seamă, l-a trimis pe Sfântul Andrei să-i lumineze calea. Și astfel, cu doi ani în urmă, alesul om, Artur Silvestri, a luat calea spre deplina armonie spirituală, acolo unde își poartă nemurierea. Și-a plănuțit din timp modul prin care mai poate comunica cu cei rămași în urma lui și ne-a lăsat operele sale. De cealaltă parte a lumii, privindu-ne din înaltul cerului, acum el primește dragostea și prețuirea noastră, un ocean de recunoștință.

Au trecut doi ani și vorbim la trecut, dar el este prezent printre noi. Îi simțim prezența când ne aplecăm asupra scrierilor sale, îl simțim în faptele și gândurile zilnice prin care ne-a transmis idealul său de a sădi încrederea în viață și lecția iubirii de semenii. N-ar fi putut să facă altfel, fiindcă Dumnezeu a revarsat în el înțelepciune,

blândete, bunătate, cuminenie apostolică, demnitate umană.

Au trecut doi ani și vor mai trece alții, dar vom fi mereu pătrunși de prezența sa când îi vedem ochii în fotografii, acei ochi de neuitat, în care încap o lume, ochi cu o privire pătrunzătoare, plini de curiozitate izvorată dintr-o minte iscoditoare, ochii care-ți spun că nu poți lua cu ușurință nimic, priviri care-ți spun că nu-ți îngăduie lenea gândului în dialog cu el, ochi plini de viață care te trezesc adresându-se cu înțelegere, caldura, sinceritate și bunătate.

Om liber în spirit, întreaga ființă și-a construit-o în jurul convingerii că sobrietatea înălțimilor morale la care trebuie să se afle, în același timp trebuie îndulcită cu căldura blândă a profundelor înțelegeri umane fără margini, convingeri care au izvorât din lectura cărților sfinte și din relațiile apropiate cu personalități ale bisericii cu profundă credință și înțelepciune pe care i-a avut model.

Au trecut doi ani și eu

îi simt prezența, deși nu ne-am văzut niciodată, dar atât cât ne-am cunoscut, deși scurtă vreme, am simțit că fac parte și eu din viața sa pe care cu dărnice o împărțea tuturor semenilor săi.

Au trecut doi ani și umbra sa nu se poate despărți de noi și datorită doamnei sale, scriitoarea Mariana Brăescu Silvestri, care îndeplinește cu succes misiunea de a continua proiectele sale culturale și cultivarea posterității sotului. E lăudabil demersul său misionar făcut cu dăruire și har, cu inteligență afectivă, cu tenacitatea unei luptătoare ce ne amintește de Vitoria Lipan, eroina lui Mihail Sadoveanu. Merită toată admirația noastră pentru deplina reușită în climatul actual care bruiază valorilor noastre românești și lasă minime șanse ca un asemenea demers să se facă auzit.

Au trecut doi ani și îi simțim prezența, dar dureros îi simțim și lipsa fizică între noi. Faptele bune la care ne-a îndemnat, el le-ar fi făcut cu

mult mai bine. Ne-ar fi fost de mare folos să fie alături de noi în momentele grele prin care trece țara acum. În acest răstimp s-au petrecut multe schimbări în țară, de parcă lumea a luat-o razna, parcă s-a debusolat, oamenii orbecăie, nu-și mai găsesc drumul și în această privință ne lipsește marele OM, MODELUL la care să ne raportăm. Prezența sa ne-ar fi adus un colț de cer curat care să se întindă peste această lume cotropită de lăcomie, minciună, falsitate, vanitate și ipocrizie cotidiană. Ar fi fost un balsam împotriva urii, invidiei, a răutății, un îndemn spre fapte ziditoare. Ar fi rămas neschimbat, cum l-am cunoscut, același om opusul grosolăniei fără pereche și al obrazniciei de mahala care s-au întesit și ne-au inundat scena politică, presa, televiziunea, strada, adică tot. Gata să se bată pentru o idee, s-ar fi implicat în tumultul dialogului cu feroare fără să-și piardă vreodată eleganța și

**Continuare în
pagina 28**

**Adrian Dinu
Rachieru**

Sub scutul unui pseudonim, prozatoarea Florentina Loredana Dalian (fostă Dănilă) recidivează. Fără a lua cu asalt revistele, fără a se insinua într-o lume gălăgioasă și vanitoasă (precum cea scriitoricească), fără a pune în mișcare strategii de autopromovare într-o cultură, vai, publicitară și fără a „momi” critici care să-i „slavoslovească” textele (fie și într-un discurs prefațial), autoarea din Slobozia se anunță ca o apariție demnă de tot interesul. Debuta, reamintim, la Clubul Saeculum din Beclean cu volumul *Și copiii se îndrăgostesc* (2008) după ce adjudecase, în același an, un important premiu (prozastic, evident) la Festivalul-concurs Eusebiu Camilar – Magda Isanos de la Udești

Mereu alți călători

**Florentina
Loredana Dalian**

În gară, mereu alți călători. Același Ceas cu limbile strâmbe, măsu-

Cuvânt de însoțire

la volumul „Aceeși lună peste sat” de
Florentina Loredana Dalian

(Suceava). Indiscutabil, are har. Inginer de profesie se ține departe (deoparte) de sofisticatele inginerii textuale și, bună observatoare, coboară în cotidian, ia pulsul vieții, interesată de gestul mărunț, insignifiant. Cu urechea ciulită vădește o remarcabilă stăpânire a limbajelor; oralitatea e punctul forte al acestor instantanee, decupaje epice colorate sentimental, cutreierate de un frison nostalgic și asortate cu un binevenit pigment ironic (și chiar autoironic). Probabil că, decamdată, nu se încumetă să atace genul „tărăgănat” (romanesco); și bine face, exersându-se dezinvolt pe spații mici, fără a-și testa suflul epic, revărsându-se prozastic.

Nu scrie, neapărat, de pe baricadele feminismului. Fără a pleda aici pentru o literatură feminină (expediată valorizator în gheto-ul sexului) nu putem ocoli constatarea că aceasta are, negreșit, un specific. Or, interesată de „cotloanele

rându-le trecerea.

Admir cu nesaț culorile toamnei și-i mulțumesc lui Dumnezeu. Știu eu pentru ce. Lângă mine, orbul oftează. În ce culori vezi tu, omule, toamna? Câinele i se lipește de picior, trecându-și capul de jos în sus și de sus în jos, într-o

sufletului”, Florentina Loredana Dalian le explorează – inevitabil – din acest unghi. Developează, așadar, învălmășeala de sentimente a femeii îndrăgostite (v. Sens unic) prinsă în „plasa iluziilor” dar și reacțiile bărbatului egoist, colecționar insațiabil de trofee; cunoaște și dramele lui, acel „prea târziu” dureros infiltrat, conducând la „eliberarea” iubitei (v. Îmbrățișări pentru Florentina). Se (ne) amuză când, dând gata un polițist, constată că motivul era treningul pe care-l purta, inscripționat Dinamo (v. Miss Univers). Privirea rece, lucidă refuză efuziunile, contemplă cu detașare întâmplările, narează cu naturalețe. În ciclul *Dincolo de timp* (Azilul) cugetă la rosturile lumii, printre eroi împovărați de singurătate, inși care trăiesc din amintiri, depănând povești: un fals general rățâcit în „lumea Olgăi”, un ceasornicar, atâția figuranți cu destine frânte, atâtea iubiri irosite (Ana,

Marița) impunând o tristă concluzie: „nu-i nici o sfârșială s-ajungi bătrân!”

Ghidată, instinctiv, de talent, prozatoarea e permeabilă și la presiunea intertextualității. Nu e cazul să inventariem și câteva exemple... Sunt examinate „sub lupă” momentele de derută, încercările vieții, destrămarea ființei care, disperată, se agață de lume. Afând că fericirea „e singura cosmeticală care dă rezultate”. Porniți în căutarea fericirii, protagoniștii iau hotărâri eroice (uite a doua zi), sunt invadați de tristețe (v. Halucinații), contemplă cu jale ruina amintirilor (v. Aceeși lună peste sat), mângâindu-se cu vorbele despre „odată”. Lucidă, ironică (ca antidot) și sentimentală, Florentina Loredana Dalian merită urmărită, capabilă – credem – de mari surprize (dacă se va lua în serios). Într-o epocă sufocată de hiperintelectualism, prozele ei (curios!) pot fi citite fără caznă. Florentina Loredana Dalian e un nume pe care mizăm dincolo de bursa zvonurilor ori a clasamentelor de cafea, „de azi pe mâine”...

stăpânului, într-un gest aprobator, de recunoștință.

Îmi sosește trenul. Mă ridic, neștiind ce ar trebui să fac. Să-l întreb pe vecinul meu de scaun dacă vrea să-l ajut, să-i

**Continuare în
pagina 28**

Mereu alți călători

continuare din pagina 27

spun „la revedere”, sau să plec prefăcându-mă că nici n-am stat lângă el. În fond, nu mă văzuse. Dar orbii posedă un alt fel de „vedere”. Doar noi, cei sănătoși, suntem atât de trufași încât să ne imaginăm că deținem adevărul absolut. Mă rog, vorbesc în dreptul meu...

Ca și cum mi-ar fi ghi-cit gândul, simțindu-mi ezitarea, îmi strigă, când deja mă depărtasem:

„Mergeți liniștită la tren, că noi ne descurcăm!”.

Bobică o ia înainte, responsabil. Merge sigur de sine, doi-trei pași, apoi se oprește, uitându-se înapoi, așteptând să fie ajuns din urmă. Apoi pornește iar. Își conduce stăpânul exact prin locurile de trecere pentru traversarea căii ferate. În

ușa trenului, urcă, așteptându-și prietenul în capul scării. Apare șeful de tren și le spune că animalele sunt interzise în tren. Nu mă rabdă inima și îi arăt, la o ușă mai încolo, niște „animale” îmbrâncindu-se. Ridică din umeri: „Ce vreți, doamnă, regulile sunt reguli! Și-apoi, „animalele” alea și-au plătit biletul”. Sau șpaga, ce contează? Asta era? „Cât costă?”, întreb. „Ce?” „Biletul de tren pentru câine.” „A! Nu costă nimic, dar nu-nțelegeți? Nu e voie și gata!” „Și dacă totuși cineva se urcă însoțit de animale și îl prindeți?” „Amendă!” „Cât?” „O sută de lei.” „Poftiți amenda și lăsați-l să urce!” „Du-te, cucoană, de-aici! Dacă am supra-control, ce mă fac?” Dacă te nașteai orb, ce te fă-

ceai?

În timpul „parlamentărilor” mele cu „nașul”, doi țigani se coțopeneau să urce un sac din care se auzeau guițături sfâșietoare. Îi arăt: „Ei? Regula care nu poate fi încălcată nu se aplică pentru toți?” Mi-o reteză cu enervare: „Asta-i altceva! Aia se mănâncă...omul trebuie să mănânce. Ce să fac, să-i iau hrana de la gură?” Taci, că n-ai înțeles nimic! Bine că trăim să mâncăm. „Vă rog poftiți în vagoane! Trenul pleacă într-un minut.”, se aude vocea șefului de tren, care dispăre în vagonul lui. Îi spun orbului: „Urcați! Cu Bobică cu tot. Ce are să vă facă?” Zâmbește trist: „Mă poate da jos într-o altă gară sau, și mai rău, în câmp. Aici măcar cunosc locul, am pașii numărați. Hai, Bobică, dă-te jos! Trenul nostru încă n-a sosit...” Bobică, ascultă-

tor, coboară dintr-o săritură.

Trenul se pune în mișcare. Pe scara vagonului, cu lacrimi în ochi, le fac cu mâna, fără să realizez absurdul gestului. Bobică aleargă pe lângă tren, în sensul de mers, conducându-l cu lătrături. Omul îl urmează încet, pipăind atent cu bastonul. Înainte să prindem viteză, îl aud strigându-mi cu același glas optimist cu care îl asigură pe Bobică de faptul că viața este frumoasă: „Vă mulțumim! Măcar ați încercat. V-ați născut prea devreme. Nu plângeți! Nimeni nu-i de vină că viața e așa cum e, că lumea se împarte în oameni și animale, în văzători și nevăzători...”

Altă gară, alți călători. Același Ceas cu limbile strâmbe, măsurându-le trecerea uneori nedreaptă...

Au trecut doi ani...

Continuare din pagina 26

buna-cuviință, capabil să vadă obiectiv și drept. Importante ar fi rămas pentru el argumentele și nu persoana. În fața furtunilor care s-ar fi revărsat asupra lui ar fi stat în picioare și demn. Nu i-ar fi lipsit energia, entuziasmul, dorința adevărată de a face bine, toleranța, înțelegerea față de oamenii nedreptățiți și intoleranța față de cei ce asupresc. Ne-ar fi dăruit aceeași bunătate

necondiționată în cel mai simplu și direct mod cu putință izvorâtă din adâncul inimii sale generoase, pentru că așa îi era firea, simplu, discret, firesc, delicat.

În aceste vremuri turburi ar fi rămas același optimist, profund atașat valorilor naționale și ortodoxe, nezdruccinat în credința revigorării neamului nostru astăzi îngenucheat. Ne-ar fi insuflat în continuare

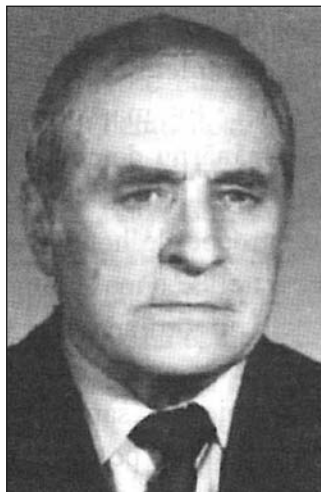
credința că în istoria veche a acestui popor de pe aceste țărâmurile există o fibră puternică și că aceasta funcționează de la sine, acolo unde s-a refugiat întotdeauna ființa națională în vremuri grele ca cele de acum.

Ziditor și pasionat, ar fi continuat să participe la cultura neamului nostru. Din cărțile sale am fi respirat în continuare esențe scumpe. Cuvintele lui ne-ar fi transmis greutatea unor idei și am fi preluat din fiecare literă învățăminte. Greu de cuprins în vorbe nesemantice pe care ni le-ar

fi lăsat acum când se afla în culmea puterii sale de creație.

Dar n-a fost să fie așa. Și-a trăit viața pe repede înainte, a luat-o înaintea timpului și a timpurilor.

Au trecut doi ani și timpul nu ne-a vindecat de Artur Silvestri. Așezându-se prea repede la locul de veșnică odihnă, ne-a lăsat un gol pe care nu-l mai poate umple nimeni. Personalitatea sa e născătoare de vii aduceri-aminte, de respectuoasă pomenire, semn că unii oameni trăiesc și în nemurire.

Ion Rotaru

Lumea noastră de azi a cam învățat cum se fac versurile. Mai tineri sau mai vârstnici, femei și bărbați, fete sau băieți, scriu versuri cu nemi-luita și le publică numai-decât, cât ai bate din palme. Libertatea cuvântului este absolută și edituri sunt berechet. Se adevăresc astfel cele ce am spus nu de mult că la noi bântuie mania „autorlâcului”, ba chiar și „mania editorlâcului”. Sunt câteva mii de ținători de condeie care scriu și câteva mii de edituri. Am încercat la un moment dat să le număr dar, acum am renunțat. Apar-dispar și iar apar, și iar dispar încât nu le poți da de capăt.

Și în presa de specialitate și în mai tot felul de presă (în afară de Academia Cațavencu!) se tipăresc versuri, în zdrobitoarea majoritate verslibriste, adesea nespunând nimic, adesea intenționat criptate, anume ca să nu se înțeleagă nimic...

Astfel încât, noi cei de la Cenaclul „Orpheon”, sastisiți de atâta lipsă de constrângere prozodică,

Al doilea sonetist de la Cenaclul „Orpheon”

am încurajat moduri de a scrie cât de cât mai severe, proza scurtă, ba la un moment dat și romanul, chiar de oarecare succes și, acum în urmă, poezia în forme fixe, sonetul, rondelul, pantumul din care scrie și d-na Ceapoiu Florica, urmând unui mai vechi coleg, d-l Vasile Mustață. Le-au citit în cenaclu, cele mai multe au plăcut auditoriului. Cine dintre noi s-a priceput cât de cât s-o facă a propus îndreptări, pe ici și pe colo și astfel am ajuns la convingerea că la orizontul poeziei noastre strict actuale se întrezărește o mult prea necesară revenire la formele tradiționale și clasice, nu numai în poezie dar și în proza scurtă, în schițe, în nuvele etc., cu respectarea vechilor rigori: echilibrul în compoziție, gradația narativă, un punct culminant al conflictului și vioiciunea dialogurilor când este cazul.

Cele mai bune sonete ale Floricăi Ceapoiu din culegerea de față (n.r. *Gând ascuns printre oglinzi*, Editura Perpersicius, 2005, 100 p.) sunt, după a mea părere, următoarele: Din marea de cuvinte, În templul sufletului, Pescărușii, Sonetul luminii, Primul din cele două sonete dedicate vocalei „A”, Sonetul unor „Respirări”,

inspirat de Nichita Stănescu (cel mai important poet al șaptezecismului, cum bine știm, un mare, prodigios practicant al versului liber, dar și un mare iubitor al „dulcelui stil classic”). Mai adăugăm printre cele mai bune încă două: Sonet pentru o scânteie și James Bond. Iată-l pe cel din urmă: Mă vede, se oprește și m-așteaptă/Un preafumos și tânăr vagabond/ Zâmbește, dă din coadă, face-un rond/ Simțind că de iubirea lui sunt aptă/ Cu ochi scânteietori pe-un negru fond/ Nădejdi spre mine și le-ndreaptă/ Încrezător sărută mâna-mi dreaptă/ Și, copleșită, îl botez James Bond/ De astăzi mă încearcă iarăși dorul/ Să reclădesc un clopot de speranță/ În liniștea ce mângâie odorul/ Când se bronzază gândul în vacanță/ Seninu-i blând relevă viitorul/ Pe patru labe, urmărind o clanță.

Este un simplu, frumos sentiment, de apropiere între un om și un câine al nimănui, discret, elegant, decent, exprimat în cadențe impecabile, tăiate ca în marmoră petrarchistă: endecasilabul alternând cu decasilabul, cu cezura după silaba a 7-ea, rima, îmbrățișată, feminină, alternând cu cea masculină, în primul catren, al-

ternând la rându-i cu cel de-al doilea, pentru ca, în terține, rimele să urmeze schema 1-3/1-3, spre a pune în evidență ritmică iambul. Astfel încât gingașul basorelief în cuvinte înfățișând cele două „personaje” să satisfacă și arta plastică din care răsare poezia (ut pictura poesis) dar, în chip egal, și muzica (de la musique avant toute chose). Echilibrul în compoziție, ordinea, geometria așezării cuvintelor, a sonurilor mai bine zis, încântă spiritul și-l liniștește, inculcă senzația seninătății absolute în mintea contemplatorului operei, cum ar fi zis, în prelungirea hegelienilor, Titu Maiorescu. Firește, sonetul nu este dedicat numai artei pentru artă ci și multor altor stări de spirit, chiar și satirei. Dar aceasta este o altă poveste, pe care, îmi place să cred, Ceapoiu Florica o va înțelege și o va aborda cu același meșteșug unit cu o sensibilitate de adevărată artistă a verbului.

Frumoase, izbutite, aproape perfecte, sunt și

**Continuare în
pagina 30**

Poeme de Filip Köllö

Plutesc predicții

Dinadins, senin apune soarele.
Lăsând albastrului de Prusia
Ultimul cuvânt, ultima remarcă.
Și se porni un vânt mai liniștit
În dosul blocului, unde gunoaiete
Obişnuiesc să-și
Facă veacul.
Cineva violet se apleacă
Să zărească ceva; se apleacă
Mai mult și ... nu se mai vede.
Pământul poartă... o nuanță ne-
utră
Un dreptunghi ineficient tumefiat.
Tinerii pomi au baza trunchiului

Încercuită cu pietre diverse, care
Cum au venit la mână.
Mântuitorul pare să fi uitat
Acest dezolant peisaj, pe el
Și pe noi; vai de noi!
A ce miroase afară e o enigmă
Deși, ai bănuî că miroase
A fum de putrede frunze.
Plutesc... predicții dictate
De Regina Suspiciune.

Înainte să intru
mi-a țâșnit o turturea
prin față.

Lacrimă de marmură

Fructiera adăpostind
Doar o chitanță electrică;
Ca la vreo două-trei săptămâni
Pe cap să-ți vină alta, inumană

Dacă nu chiar sadică; adică
Aceste incizii pe scheletul gol-
Goluț, golorile la toate așteptările
Acut date, schimbă ...
datele problemei
În acea ecuație interminabilă,
flască.

Și dacă mai scazi și căzăturile
Etilice, ajungi varză acasă, de parcă
Ți-ar fi căzut pe umăr-tocmai în puțul
Ce-l alintai, o găleată de beton
Din cer, ori de sus, din paradisul
Frânt.

Atunci decodifici un copil urlând
Al străzii, descifrezi cifrul
Uluirii tale, rezolvi implozia
Lăuntrică, da, Maestre.
Un om în maiou descarcă lopeții
Clepsidra nisipului, o basculantă
Cu ghiocei, parfum de iasomie
Mii de insomnii adormite în
Fotoliu.

Fotoliul groazei, fotoliul diavolului.
Spitale portocalii, subiective.
Ivirea unei lacrimi de marmură
Pe cearcănul îngerului, optimist
În felul lui-vezi surâsu!

Al doilea sonetist...

continuare din pagina 29

unele rondeluri, poeta
studiind cu mare grijă pe
Macedonski, căruia îi și
închină unul, cu ocazia
împlinirii a 150 de ani de
la nașterea poetului luat
ca model: Ai revărsat
cascade roz/ Din minu-
nate versuri fine/ Noi te
slăvim în nopți divine/ Cu
tainice apoteoze/ Ameți-
tor parfum de roz/ In-
undă noile destine/ Ai
revărsat cascade roz/
Din minunate versuri
fine/ Sublimele meta-
morfoze/ Înfruntă timpul
care vine/ Vibrând în ar-
monii depline/ Cu dra-
gostea-n subtile doze.../
Ai revărsat cascade roz.

Cuvântul fine, adjec-
tivul calificativ precedat
de mai apăsătorul minu-
nate, nu este bine ales,
aduce un aer prozastic
neindicat aici, e prea
tocit, prea des întrebuin-
țat de inșii și inșele de
rând (stofe fine, băuturi
și mâncăruri fine, țigări
fine etc. etc.), mai ales că
el se mai și repetă în ver-
sul ultim din strofa a
doua. Acest rondel poeta
nu l-a citit în cenaclu. I-
aș fi propus schimbarea
acestui fine, neapărat.
Cel mai expresiv cuvânt,
cu totul potrivit temei
alese, este adjectivul
anost, mai ales că este

făcut să rimeze cu...
prost, din Rondelul cu-
vintelor încrucișate:
Fiind cuvinte-ncrucișate/
Mâncăm de dulce și în
post/ Nu își găsesc la noi
vreun rost/ Preceptele ce-
s demodate/ Seninul ti-
neresc ne-a fost/ Rotit în
crude predicate/ Fiind
cuvinte-ncrucișate/ Mân-
căm de dulce și în post/
De-avem și vise-nari-
pate/ Urmând zig-zagul
cel anost/ Sortit pe veci
să iasă prost/ Noi le cule-
gem în erate.../ Fiind cu-
vinte-ncrucișate.

Regretăm că cenaclu
nostru nu mai este de o
bucată de vreme frec-
ventat de meșterul ron-
delist George Tei. Ar fi
fost interesant să se con-
frunte cu Ceapoiu Flo-
rica.

Bine lucrate sunt și
pantumurile Floricăi
Ceapoiu, după modele
hugoliene și baudelai-
reene. Cel mai bun este
cel intitulat prudent Fals
pantum de-azur și cati-
fea.

Am cultivat aceste
forme clasice de poezie
în cenaclu nostru și în
speranța atenuării ape-
tențelor unora din con-
frați, poeți sau/și
prozatori, pentru... por-
nografie și scatologie,
teme mult producătoare
de greață. Se vede că li-
bertatea cuvântului,
acum ca și absolută, nu e
înțeleasă corect, în sen-
sul că însăși ea, liberta-
tea (și nu numai a
cuvântului) își are limi-
tele ei. Est modus in
rebus!

Convorbiri esențiale

Un dialog cu omul de știință Denis Buican (3)

Ioan Tepelea

4. Domnule profesor vă mulțumesc, și vă rog, în această parte finală a dialogului nostru, să explicați puțin și temeiurile referitoare la afirmațiile privitoare la Monica Lovinescu. Nu de alta dar se pare că pentru mulți dintre noi, lucrurile sunt diferite percepute. Credea lipsa noastră de informare de la surse netrucate, nepolitizate conduce la astfel de percepții.

Ei bine, chiar vreau să clarific această problemă. Sunt dator față de cititorul român!

Aj uns la Paris, cu prilejul unui Congres științific internațional, am fost invitat de celebrul jurnalist Pierre Lazareff, în numele prietenului său Georges Pompidou, atunci Președintele republicii ca și de Jaques Chaban-Demas, Primul Ministru, să onoreze - după propria lor expresie - Franța, cu prezența și activitatea mea. Astfel am devenit cetățean francez în 1972, cum arată avizul favorabil al Consiliului de Stat, realizat în baza articolului privind persoanele de naționalitate străină care au adus servicii excepționale Franței sau a căror maturizare prezintă pentru Franța un interes excepțional.

Acceptând invitația Franței am căutat să mă desolidarizez de dictatura totalitară de tip stalinist și nicidecum, de România. Astfel am păstrat cetățenia română cu numele de origine Dumitru Buican-Peligrad, pe pașaportul de la București. Nu am fost „refugiat politic” deoarece nu vroiam să fiu plătit din alte fonduri decât universitare și de cercetare științifică; dar am rămas în Occident sperând că voi găsi o adevărată Libertate și selecția multiplă a valorilor.

Din păcate supravegherea poliției și intrigile universitare m-au făcut să regăsesc la Paris ceea ce credeam că am lăsat în urmă la București. Fără îndoială că un rol în această atmosferă apăsătoare l-a jucat ceea ce se ar putea numi rasismul săracilor cu duhul ura unor netrebnici contra celor ce depășesc măsurile arbitrare ale patului tâlharului Procust, simbol al mediocrității distructive a valorilor superioare.

Astfel, de pildă, sistemul de spionare telefonică ilegală de la Președinția Republicii Franceze, care abia după 20 de ani, ajunge înaintea justiției, și care îl urmărea, printre alți intelectuali, până și pe Erai! Cioran. În Franța-

din 1937, când mergea către 80 de ani fiind pe deasupra și bolnav Alzheimer. Și o astfel de paranoia polițistă încriminează în articolul comentariu, alăturat, cerut mai întâi telefonic de către ziarul „Le Figaro”, și refuzat apoi de „Le Monde” și din nou cenzurat până ce Umanitatea l-a publicat, arată cu asupra de măsură rasismul săracilor cu duhul de toate culorile și de toate naționalitățile.

De un astfel de rasism m-am lovit și am fost lovit personal, de mai multe ori. Drept mărturie aduc ca exemplu scrisoarea deschisă adresată ex-jurnalistei Monica Lovinescu, care tratează drept „dement” articolul alăturat care nu face decât să restabilească adevărul privind înscenările unor servicii din Franța, cu complicitatea unor cozi de topor de origine mai mult sau mai puțin românească, care n-au făcut decât să discrediteze clanurile care le utilizează făcând apel la înscenări polițiste și dezinformări politice care erau condamnate, pe drept cuvânt, în sistemele de dictatură comunistă.

În scrisoarea deschisă adresată fostei jurnaliste Monica Lovinescu, menționez și o protejată a sa, Ileana Mărculescu, re-

dactor la organul stalinist „Lupta de clasă” de la București în vremurile Dictatorului pseudo-cultural Leonte Răutu, care s-a proclamat „refugiat politic” la Paris și New York datorită sprijinului amintit. De asemenea și alți „refugiați politici” de același calapod s-au aciuit ca să încerce să-și refacă o „virginitate politică” pe lângă același grup, unde adesea contra propaganda anti-comunistă reflecta metodele încriminate ale propagandei staliniste.

Dând acum în vileag și în România asemenea „atitudini”, condamnabile în Occident, aș dori să contribui la restabilirea unor adevăruri, prea des ascunse sub pulpana murdară a unor interese servind clanuri politice și polițiste, și care în fond sabotează interesele superioare ale țărilor respective, fie că este vorba de România, de Franța, sau de oricare alte state ale lumii.

Vă mulțumesc și aș vrea să rămân în legătură, pentru o mai evidentă nevoie de clarificare privind rolul real al intelectualității românești în mediile din străinătate.

Și eu Vă mulțumesc, că mi-ați oferit prilejul de a face cunoscute și aspecte mai puțin cunoscute în România.

Mamei mele,
Ana Aida Popescu

Dorință nespusă

Privesc pământul
Ș-mi trag sufletul
Într-o zi cenușie,
Într-un asfințit dureros
Ca să-ți pot spune cât
Mă ard lacrimile,
Cât mă doare timpul
Uitat în fotografii îngălbenite.
Îmi trag lacrimile în inimă,
Și durerea sparge cuvintele
Care nu mai ies din trupul
Vlăguit de putere.
Într-o zi cenușie ai plecat
În lumea stelelor, asfințitul
Tău mi-a pustiit lumina.
Și nu ți-am spus niciodată
Cât te-am iubit, „Mamă”!

Palatul din vis

Mi-am construit un palat
Intr-o grădină a visurilor
La trecerea timpului, pereții fragili
Se risipesc, păsările fericirii nu,
Mai dorm la streășina speranței
Vântul rece smulge culorile
Florilor și dorința firului ierbii
De a răsări.
Valurile mării încremenesc în
Uitarea malurilor întunecate.
Mă văd pe dinăuntru
Mă văd singură și rece,
Ireală, e singurătatea și tăcerea
Din jurul meu, și timpul
Nu-mi spune nimic...

Din lirica
poetei

Aida Popescu

Vis din realitate

Mă trezesc din somn speriată
De intensitatea viselor,
Mă răvășesc mările de nisipuri
mișcătoare
Caut către zări și lumina cade
Peste cuvintele sărace și obosite,
Privirea îmi rămâne pe copacii
Dezgoliți de lacrimile lor arămii
Ce cad țipând în bătaia vântului
Of, ce noapte, ce somn, ce nisipuri
Mișcătoare!

Noapte spre toamnă

Au plecat cocorii din văzduhul
galben,
Câmpurile se scaldă în miresme dulci
Merii freamătă în grădini și
Se pregătesc de culcare,
Este un apus cald, prin care
Se strecoară, somnul care curge
Pe viorile greierilor.
Și noaptea se strecoară în
Mantia neagră de mătase
Iar câmpurile foșnesc primitoare
Și sfioase în așteptarea „Toamnei”.

Revenire

Amintirile încep să doară
Odată cu plecarea ta.
Cuvintele nu mai au sens
Gesturile se preschimbă în șoapte
Ce sparg liniștea timpului
Ochii mă dor, și lacrimile
Îmi spală rănilor sufletului.
Numai tu poți aduce
Albastrul zborului de pescăruș
Numai tu poți aduce limpezimea
Cerulei peste care, cuvintele înaripate
Zboară către sufletul cernit.

Diferența ești tu

Azi sunt singură,
Măine sunt cu tine.
Iubirea e starea de fapt
Gândul acesta bizar este
Nesupunerea în fața tăcerii
Iubitule,
Măine înfloresc crizantemele,
Și vom retrăi fericirea din vis.

Cântecul ploii

Începuse să plouă!
Și ploaia era rece
Cuvintele curgeau ca nisipul
Din clepsidră, și palmele
Noastre erau recii și pustii
Și noi eram cumiți și tăcuți;
Începuse să plouă...
Și ascultam ploaia!

Regăsire

Parcul mă ceartă
Aleile refuză atingerea
Pașilor mei atât de cunoscuți.
Mă întreabă unde am fost
Pietrele tocite de amintiri
Unde a fost, mă întreabă
Lampioanele din castani
De pe băncile renunțării?
M-am rătăcit pe cărările vieții;
Le spun
Dar acum sunt ac, nu mai plec,
Strig înfricoșată de răspunsul
Remușcărilor.

Din nou împreună

E iarnă și stelele
Stau înfășurate în frig
Tăcerea pânđește vicleană
Întinderea de zăpadă.

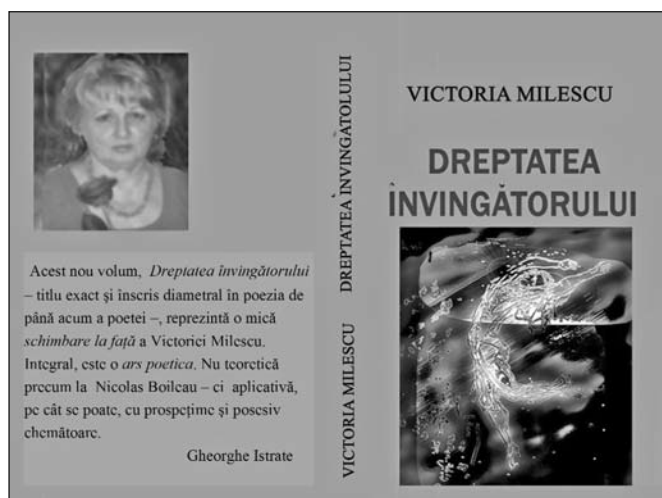
Aștept să vii și un gând
Nerușinat îmi dă târcoale
Dar așteptarea m-apasă
Și mă doare.

Dar iată vii...
Și după o grea împăcare
Punțile rămase între cuvinte
Au și siguranța încălzirii
Râsului în lacrimi.

Victoria Milescu și dreptatea învingătorului

Monica Mureșan

Victoriei Milescu își intitulează recentul său volum de poezie *Dreptatea învingătorului* (Editura Rafet, 2010), carte distinsă cu Marele premiu al festivalului național „Titel Constantinescu” ediția a III-a, Râmnicu Sărat, 2010. O carte despre poem și autorul său, unde lait-motivul poemului nu supără, pentru că el de fapt înlocuiește un întreg index de cuvinte și o serie întreagă de perifraze care ar îngreuna (ar fi un balast lexical, un glosar pe care nu-l citește nimeni, în general). Prin înnoirea mijloacelor de expresie și dat fiind că metafora mecanică, tehnică, arhitecturală a fost parțial înlocuită ori schimbată cu noi formule, Victoria Milescu se îndreaptă spre o nouă etapă; de cea recentă o leagă doar analogiile și corelațiile între supunere-nesupunere, lacrimă-primejdie, confesiune-disimulare, deci motivele la care nu renunță ca și conținut. Ea face o anatomie a sentimentului în lumea desacralizată a lui homo industrius. Dar poeta are o personalitate polivalentă ce reflectă nu numai proximitatea creativă ci și re-activitățile sale polivalente pe care le-a ascuns deliberat în cărțile de până acum –

or, ceva a declanșat declinul și adevărul a fost eliberat, ca și cum ai deschide o ecluză. Iat-o pe autoare, de la supunerea în fața conspirației timpului (vezi Conspirații-le sale celeste din 2008), ajunsă să trebuiască să se supună în fața conspirației gândului.... și Victoria Milescu începe să spună în cărțile ei ceea ce a tăinuit atât amar de ani, probabil încercând să scape de acest balast al fricii de singurătate. Iat-o, în noul volum, *Dreptatea învingătorului*, în situația de a oscila între crucificare și sacrificiu: „Sunt fără voie aici / ... / îndulcind răul/printr-un altfel de rău/între Dumnezeu și Satan e trupul meu” (Poem crucificat); „Foștii iubiți au murit/în insule ori în patul meu/vraful cărților a crescut/mi-am luat iubiți mai tineri/cu trupul dulce și răs prostesc/dar și ei au murit/grandios ori stupid” (Lovitura de sacrifi-

ciu).

Omul și-a pierdut credința de când și-a pierdut încrederea. Și în el, și în valori. Dacă în Conspirații... poemul era „ca un cal de rasă” căruia îi atribuia ca titlu Partea nevăzută a gloriei, în *Dreptatea...* poeta este în stare să dea „un regat pentru un poem”! Valorile s-au demonetizat!

În prefața cărții, Gh. Istrate se referă la niște noi etape în evoluția poetei V. Milescu. Ele se recunosc chiar și numai reluând comparativ parte din textele *Conspirației celeste*: este o altă atmosferă aici decât în *Dreptatea învingătorului* - în aceasta din urmă densitatea versului este mai mare și mai apăsătoare, iar atmosfera – mai sumbră, corespunzându-le un alt vocabular poetic. Este o poezie a unui rău cronicizat, dar mai este și o avertizare oarecum disimulată a unei auto-experimentări a acestui rău vechi în

straie noi – vezi lepădarea pieilor din Când poemul își schimbă pielea: „...cad zdrențe/de rime/de versuri/.../se tumefiază/se acoperă cu bale/.../cu timpul devine dur, rău, perfid/prinde o crustă de mucegai/considerată apoi rafinement...”. Sunt versuri ce metabolizează deja cunoscutele motive ale clasicele Flori ale răului baudelairene ori ale Florilor de mucigai argheziene.

Spre deosebire de mare parte dintre poetele secolelor actual, autoarea nu practică poezia exhibată în formă erotică ori dezinhibată sexual. Dar este o opțiune ce nu împiedică manifestarea aceluia tip de structură a unui tip de intelectual sentimental – aici se cuvine să facem chiar și o scurtă deosebire între simpatie și empatie, aceasta din urmă fiind cea datorită manifestării căreia înțelegem de fapt un text -.

Deși vocabularul său poetic conține un fond de cuvinte a-poetice (ex: „poem chior”, „tomurile puhave”, „poemul horcăie”, „biblioteci formolizate” etc.), corespunzând altor domenii specializate, acestea nu destructurează starea poetică și nici tensiunea lirică, deci nu dăunează ci dimpotrivă chiar prin această opțiune autoarea poate să demonstreze ceea ce în expresia poetică încearcă să estom-

**Continuare în
pagina 34**

Victoria Milescu...

continuare din pagina 33

peze, anume forța cuvântului pe care îl stăpânește bine, mai bine decât emoția ce încă o domină. Ea folosește puterea cuvântului, a expresiei, de care nu se mai teme. De aceea exclamă ea în *Vae soli!* (ce dă și titlul primei părți) că este „mai bine înfricoșătoare decât înfricoșată”. Astfel încât și poeziile devin mai percutante, își ating ținta cu precizie, în cazul de față ajung la cititorul pe care și l-a propus ca un interlocutor ori spectator nevăzut dar implicit, dar atent și concentrat asupra mesajului poetic. Este un solilocviu ce în partea a doua a volumului, *Ora et labora*, se poate transforma încet într-un dialog după și prin tocmai procesul de receptare din partea cititorului. Arderile interne ale celei ce în *Slefuitorul de lacrimi* (din 1995) devenea femeie pe când „pe covorul purpuriu/.../se scutură floarea miresei/pe partea celui puternic” nu s-au epuizat, semn că magma poetică mai are și aceasta mult până să ajungă să se termine. Ce aduce nou acest volum este faptul că experiența acumulată nu-i consumă forțele ci dimpotrivă îi procură un nou combustibil, o ajută ba poate chiar o împinge pe poetă să găsească noi forțe de a reporni și a urca pe o nouă treaptă reprezentând o nouă etapă după

ce a aflat cum poate să-și învingă tema și înfrânările.

Este o carte grea, greu de dus și pentru autor, greu de dus și pentru cititor, pentru că îi răscolește niște gânduri ascunse, niște sentimente, convingeri, tab-uri pe care nu le autoanalizează decât în intimitate completă, neștiut-neauzit. Și dintr-o dată le vede expuse pe tarabă, la lumina zilei?! Și se recunoaște în textele ei?! Interesante sunt și ecourile stârnite, drept dovadă și prezentul eseu: iată, de pildă, o poezie ce te pune pe gânduri, este ca o piatră aruncată în apă ce va produce unde concentrice pe o mare suprafață. Dacă ar fi să faci o alegere între victorii mici, dar sigure, aproape anonime, sau - decât așa - mai bine o înfrângere uriașă, cu rezonanță, ce ai alege? Ideea aceasta a unei victorii homeopatice este însă ea însăși o capcană. De aceea, deviza *Ora et labora* - „meditează pt a menține mereu gândul în tensiune” - duce cu gândul la un canon (dar mai degrabă autoimpus), ce desigur presupune repetarea de un anumit număr de ori a unor cuvinte până la ducerea acestuia la îndeplinire și atingerea stării de detașare. Cred că mergând pe această idee, poemul este precum un breviar

de rugăciune zilnică. Tot așa cum breviarul de rugăciuni zilnice ale unui călugăr este, în cazul poetului, poemul său zilnic. Și pentru unul, și pentru celălalt, acestea sunt foarte importante în viața lor și chiar le-o reprezintă. Aceasta este așadar *Ora et labora*, o stare de rugăciune în care faci o lucrare continuă ce îi ajută sufletului să-și ajute trupul. „Roagă-te și muncește, într-o ritmică a gândului și a lucrului executat de mână”. Cu alte cuvinte „însoțește contemplarea minții de mâna contemplativă” - cum spune V. Andru. Revenind la întrebarea formulată mai sus, Victoria Milescu preferă victoriile mici, pe principiul că și o victorie mică e tot o victorie.

O altă punere în discuție o reprezintă asocieria dintre titlurile celor două părți ale cărții, aparent fără legătură causală. Deși textele din ele au o legătură și prin teme și motive, dar și printr-o logică a întregului. Discutam deunăzi cu un scriitor, coleg de generație cu tample albe de gânduri negre, despre coincidentia oppositorum. Și tocmai acest fapt a deschis larg poarta unei întrebări: pe principiul perechii de noțiuni în opoziție, de ce nu a folosit exclamația *Vae victis!* ci *Vae soli!* ? Și mi-am dat seama că tocmai asta este diferența de nuanță, aici nu este vorba despre cei învinși și cei singuri ci accentul este pus pe cel singur,

că-i vai de el până ce nu-și va învinge singurătatea! Iar deviza călugărilor benedictini *Ora et labora* aleasă pentru partea a doua a volumului nu mai este o coincidență ci-i întocmai ceea ce dorește să transmită poeta, care se roagă și lucrează la rândul său conștientă de pericolul ce-l reprezintă *vae soli!* pentru ființa umană și știe cât de amenințătoare e singurătatea. O mențiune se cuvine făcută și pentru construcția specială a poemului său: este vorba despre formula unei lirici abstracte continuând adesea cu un paradox evoluând spre absurd dar revenind pentru final la o concluzie ori expresie din planul logic - iată Pământul e încă tânăr: „Viața poetului e scurtă/vorbele abia i se aud/în vacarmul agoriei/iar poemul său/mai mult încurcă/precum o fisură/ce trebuie astupată/cu mortar și grund...”. Nu este cazul prezentului volum, care are o miză mare, pe po-triva provocării.

Clasa „Step by Step”, o fereastră deschisă spre dezvoltarea multilaterală a personalității copiilor

Elena Savu

<<Dascălii cu adevărat înzestrați sunt cei care își aduc clasa la stadiul în care să poată spune: „Fie că sunt de față sau nu, clasa își continuă activitatea. Grupul și-a câștigat independența.” >>

Maria Montessori.

Programul alternativ educațional „Step by Step” are ca scop principal dezvoltarea optimă a copiilor, prin implicarea lor intrinsecă în procesul educațional. De aceea este foarte importantă crearea unei ambianțe bine organizate, care să încurajeze copiii spre cunoaștere, explorare, inițiativă, creativitate.

Clasa, orientată spre necesitățile copilului, cuprinde materialele necesare bunei desfășurări a activității: mobilier adecvat, jucării, rechizite, materiale opționale aduse în funcție de tema săptămânii. Aceste materiale și jucării trebuie să fie accesibile, să îndeplinească unele criterii de funcționalitate și securitate, să fie atractive, asemănătoare cu realitatea și să inspire curiozitate, dorința de cunoaștere, interes din partea copiilor. O importanță deosebită o are de asemenea, culoarea pereților, luminozitatea, modul de aranjare a mo-

bilierului și jucăriilor.

Clasa noastră cuprinde 7 centre de activitate : artă, alfabetizare, știință, joc de rol, matematică/manipulative, materiale de construcție, nisip și apă.

Fiecare centru conține materiale adecvate, diverse, accesibile particularităților de vârstă și individuale ale copiilor, care să-i încurajeze spre cunoaștere și dezvoltare.

Permanent se are în vedere introducerea unor noi materiale, schimbarea altora, prezentarea lor treptat, metodic. De asemenea, unele materiale pot fi folosite în comun și în alte centre. De exemplu culorile, în afara centrului „Artă” se utilizează și la „Știință”, „Alfabetizare”, „Matematică/manipulative”, la colorarea unor fișe, imagini, jetoane, etc.

Educatoarele au în vedere permanent crearea unei ambianțe care să incite la conversație, la curiozitate și interes pentru nou, la trezirea dorinței de explorare, investigare și desoperire. În clasa orientată spre necesitățile copiilor, acestea pot : să facă alegeri ; să se joace activ ; să fie inventivi ; să utilizeze materiale cu multiple posibilități ; să-și asume responsabilități ; să coopereze cu colegi ; să capete încredere în propriile forțe.

Fiecare copil are acces la toate materialele, acestea fiind așezate pe rafturi, în așa fel încât copiii să poată ajunge la ele.

Clasa aparține în totalitate copiilor, iar mediul reflectă interesul lor pentru cunoaștere. Fiecare obiect sau jucărie este etichetat cu denumirea lui, astfel încât să poată fi văzut de toți copiii.

Centrele sunt despărțite prin rafturi, mici paravane sau piese de mobilier, pentru a se face o delimitare clară a acestora și pentru a facilita, în același timp limitarea numărului de copii (4-5 copii într-un centru).

Copiii au posibilitatea să se miște și să treacă cu multă ușurință de la un centru la altul, în funcție de preferințe. Centrele pentru activități zgometoase și liniștite sunt separate pentru că în acest mod copiii nu se vor deranja unii pe alții. Fiecare copil are la dispoziție pernuța sa, scaunele pentru odihnă, saltele pentru joacă.

Educatoarea urmărește și încurajează activitatea fiecărui copil, în același timp, pentru a evita eventualele conflicte între acestia.

Fiecare copil are un semn individual la care sunt expuse lucrările lui de pictură, desen, aplicație, elemente grafice și

decorative etc., pentru a putea fi apreciate de colegi și de părinți.

O responsabilitate mare revine educatoarei în a asigura desfășurarea activităților în siguranța afectivă și fizică a tuturor copiilor, în utilizarea acelor jucării și materiale care nu prezintă nici un fel de pericol pentru aceștia.

În continuare ne vom referi la centrul pentru „Artă”, amenajat în clasa noastră, precum și la activitățile și materialele din acest centru.

Știm cu toții că arta, de-a lungul secolelor a jucat un rol important în cultură și civilizație. Orice experiență artistică, ori cât de mică ar fi ea, provoacă originalitate și duce la crearea a ceva nou, ceva ce nu a mai existat până acum.

De aceea, am pus la dispoziția copiilor o gamă diversificată de materiale cum ar fi : foi de hârtie albă și colorată de diferite mărimi, creioane de ceară, carioci, acuarele, pensule mari și mici, șevalet, burete, planșete, plastilină, ață, fire de lână, panglici, resturi textile, pastă de lipit, aracet, ziare vechi, bețișoare, cartoane diverse, lut pentru modelaj, argilă, foarfece, ștampile cu flori și animale, sârmă, agrafe, apă,

**Continuare în
pagina 36**

Fulgurații...

Continuare din pagina 9

Acesta mi se pare a fi – vadul – prin care trece Gh. Râmboiu-Bursucani alternând între emoțiile conferite sensibilității prin delicatețea și vibrația inimii și emoțiile intelectuale către o nouă linie axiologică.

„Oricine-așa dar poate să constată/Că pe pământ c-o crasă nedreptate/Și-oricât aș încerca să fiu eu pur/Nu pot, căci mă provoacă cei din jur./Există însă o lume-a celor drepti/În care toți sunt generoși și înțelepți/Aici nu-s slabi, nu sunt nici tari/Nu-s oameni mici,

dar nu-s nici mari/Nu-s oameni răi, ci toți sunt buni/Sunt sănătoși și nu nebuni/Nu-s oameni proști, ci toți deștepți/Sunt avansați, și nu inepti/Nu sunt bogați, dar nici săraci/Nu-s cârmuiți și nici cârmaci.” (p. 93) Gh. Râmboiu-Bursucani își supraveghează continuu – ținuta – versurilor sale, ordinea, rigoarea prozodică și, mai ales, echilibrul alternanțelor care sugerează claritate, atitudine și reflexivitate.

Așadar, poetul Gh. Râmboiu-Bursucani atacă frontal și vădit diverse registre expresive bine controlate, grație unei calități literare însușite de-a lungul vieții. O asemenea poezie izvorâtă dintr-o necesitate organică merită apre-

ciată, înainte de toate, valoarea ei intrinsecă și implicativă. Mai adaug faptul că poetul și prietenul nostru, prin acest volum – scris în dulcele stil clasic, adâncit în sine, e cu sufletul transpus în conotații spirituale.

„Simt cum din mine viața, încet, încet se scurge/Cum din trupu-i sufletu-i pregătit să zboare/Spre cer sau cine știe, spre altă întrupare/Lăsând trupul instanței, puterii Demi-urgice./Zădarnic cere trupul la suflet îndurare/Trupul bătrân și gârbov, sufletul veșnic tânăr/Nu mai pot fi un cuplu, trundind umăr la umăr/Nepotrivirea naște cumplită separare.” (p. 92)

Step by Step...

Continuare din pagina 35

cretă albă și colorată, dopuri de plută, periute, burete tăiat în diferite forme, farfurii de unică folosință, plăci mici de faianță, halate pentru copii, șervețele.

În funcție de tema săptămânii copiii au realizat diferite teme cum ar fi : „Personajul îndrăgit”, „Chipul mamei”, „Câmp cu flori”, „Automobilul preferat”, utilizând următoarele tehnici ale picturii : dactilopictura, imprimarea cu buretele sau cu dopuri de plută, imprimarea cu frânghii, pictura cu ceară, pictura cu pete de culoare.

Pentru modelaj, în afara plastilinei, utilizăm cu succes cocă din aluat, colorant cu coloranți alimentari („Flori”, „Omul de zăpadă”, „Covrigi”, „Avionul”) sau argilă („Vaza cu flori”, „Vase

pentru gospodine”, „Obiecte de artizanat”).

În activitățile practice copiii au decupat „Măști ale personajelor din povești”, au lipit, au confecționat „Păpuși pe băț”, „Păpuși din ață sau din pungi de hârtie”.

Pentru buna desfășurare a activităților în centrul „Artă”, am avut în vedere ca fiecare copil să aibă spațiu suficient, materiale adecvate, timp de lucru pentru a finaliza tema începută. Fiecare lucrare a fost apreciată de educatoare și afișată la înălțimea copiilor, iar apoi, păstrată în mapa individuală cu lucrări pentru a vedea evoluția fiecărui copil în parte. Bineînțeles că la sfârșitul anului, acestea vor fi înmânate copiilor și părinților. Încă de la început am pus accent pe grija față de materialele folo-

site și am încurajat copiii să participe la ordinea și curățenia de după „munca artistică”. Activitățile artistico-plastice și practice au impact puternic asupra dezvoltării intelectuale, fizice, socio-emoționale asupra copiilor. Astfel, din punct de vedere intelectual, copilul își îmbogățește volumul de cunoștințe, învață despre culori, forme, mărimi, învață despre cauză și efect, își planifică o activitate, își dezvoltă atenția voluntară. Din punct de vedere socio-emoțional, aceste activități oferă ocazia de exprimare a sentimentelor, fără cuvinte, permit eliminarea stresului și emoțiilor, dau încredere în forțele proprii, dezvoltă sentimentul de apreciere și autoapreciere. De asemenea încurajează copiii să ia decizii, să-și asume responsabilitățile, să coopereze cu alții, să aibă grijă de materiale și să respecte munca lor și a altora. Activitățile artis-

tice contribuie prin mânguirea materialelor la dezvoltarea controlului activității motrice fine, dezvoltarea coordonării ochi-mână, încurajarea mișcărilor corpului, dezvoltarea activităților vizuale și tactile. Pentru a aprecia așa cum se cuvine, munca preșcolarilor, am amenajat în centrul „Artă”, o expoziție permanentă pe un panou, unde sunt expuse, pe rând, lucrările copiilor, am trimis creațiile lor la concursuri cum ar fi: „Sărbătorile pascale”, „Lumea cărții prin ochi de copil”, „Un personaj-mască”, bucurându-ne împreună cu părinții de succesul lor.

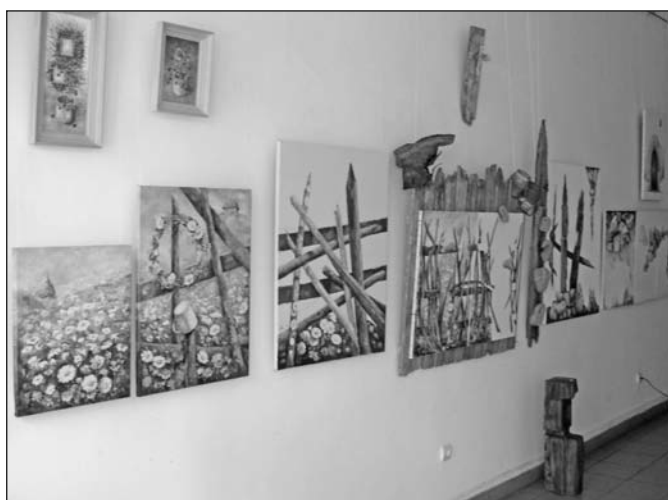
Un copil, o bucurie.../Îngerăș plin de candoare/ Cer senin și numai soare/ Gest suprem de sacrificiu/Pentru mama iubitoare/Si pentru educatoare/ O speranță la o mie, ca-i un geniu/ nu-ntamplare.

**Grădinița nr. 13
Târgoviște**

Inedită „trilaterală” la Galeriile „Sever”

Activitatea culturală târgovișteană a consemnat în luna noiembrie, printre altele, un important act artistic. Acesta a constat în vernisajul și expoziția de grup care s-au derulat la galeriile

Ioan Viștea, care și-a etalat cu acest prilej rodul unei alte pasiuni ale sale, prin realizarea unui subtil ansamblu de sculptură în lemn și bronz. Ineditul eveniment a suscitat un real interes în rândul cu-

„Sever” din Centrul Vechi al Târgoviștei, realizate de trei cunoscuți și excepționali artiști ai Cetății. Astfel, pictorii Mihai Șerbănescu și Valentin Iordănescu, au înnobilit simezele galeriilor cu noi și valoroase producții personale. Alături de ei s-a aflat originalul și talentatul poet

noscătorilor și a „consumatorilor” de artă. Galeriile „Sever” au devenit astfel, în luna aceasta, pentru foarte mulți târgovișteni, un spațiu elevat și deconectant de petrecere a timpului liber și de anihilare a angoaselor noastre existențiale, din ce în ce mai bulversante. **IIV**

Târgovișteni la Târgul Gaudeamus

Poate mai reprezentativ ca oricând, anul acesta, Societatea Scriitorilor Târgovișteni a participat la Târgul de carte Gaudeamus (18-21 noiembrie 2010), într-o

bliotheca pot fi enumerați (în ordinea calendaristică a prezentării) scriitorii Dan Gîju, Florea Turiac, Grigore Grigore, George Anca, Victor Davidoiu, Mihai

și, nu în ultimul rând, prozatorul Mircea Horia Simionescu (surpriza târgului) prin masiva sa carte de poezie, „Versuri de folosință limitată”.

Au fost de față impor-

București și de alți scriitori dâmbovițeni, avându-l alături pe domnul Mircea Niță, directorul Centrului Județean de Cultură.

De remarcat aportul

puternică formație scriitoricească, din ea făcând parte scriitori din Basarabia, Târgoviște și din Țară. Printre cei cu cărți în standul Editurii Bi-

Stan, George Toma Velseliu, George Coandă, Victor Petrescu, Liviu Grăsoiu, Mihai Cimpoi, Iulian Filip, Victor Romanciuc, Ianoș Țurcanu

tanți scriitori ai literaturii noastre actuale, ce și-au exprimat opiniile privitoare la cărțile prezentate. Formația târgovișteană a fost însoțită la

în cadrul Târgului și a standului amenajat de Complexul Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște, intitulat „O istorie a tiparului”. **IIV**

Antologii „Climate literare“

S-au împlinit cinci ani de apariție neîntreruptă a publicației noastre. Cu această ocazie se vor edita două antologii „Climate literare“, una de poezie, iar cealaltă de proză. Se preconizează ca în paginile antologiilor respective să fie inserate producții proprii ale tuturor autorilor care au publicat până în prezent în revistă. Specificăm că se pot

folosi materiale deja apărute, sau altele mai noi, în funcție de preferința fiecăruia.

În consecință, facem, pentru început un apel, ca cei care doresc să se regăsească într-una dintre aceste antologii, să ne transmită un acord de participare.

Vom reveni cu amănunte.

Redacția

În acest număr au semnat...

Ion Iancu Vale	pag. 3, 37, 38	Nicolae Nicoară Horia	19
Adrian Marino	5	Dimitrie Grama	20
Mircea Horia Simionescu	6	Victoria Duțu	21
Theodor Codreanu	7	Grigore Grigore	22
Victor Sterom	9	Dan Gulea	23
Iulia Barcaroiu	10	Gheorghe Palel	25
Mihai Antonescu	11	Elena Buică	26
Ion Ion	13	Adrian Dinu Rachieru	27
Lucian Gruia	14	Ion Rotaru	29
Mircea Cotârță	15, 24	Filip Kollo	30
Nicolae Bălașa	16	Ioan Țepelea	31
Melania Cuc	17	Aida Popescu	32
Ana Hâncu	18	Monica Mureșan	33
Sanije Gashi	19	Elena Savu	35

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane:

0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); - **Alte țări:** Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina.

Fotoreporter: Tiberiu Rusescu

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: **DEVSOFT** 0730 863 602 ■ devsoft.ro@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

**Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin
Centrul Județean de Cultură Dâmbovița**

Radu Mihai Crișan

VII. Domnule Radu Crișan, pasionați amundoi de dialog, nici n-am băgat de seamă cum înaintează timpul. Mai dispunem doar de câteva minute.

Așadar, mulțumindu-vă pentru participarea la emisiune, vă rog, lămurimă două lucruri: primo: De ce marele geniu al scrisului, Eminescu, dacă a vrut într-adevăr să lase posterității un testament, nu și l-a redactat singur, de-a ajuns acum necesar să i-l întocmiți dumneavoastră;

- secundo: Care este, până la urmă, "testamentul" politic eminescian?

Distinsă doamnă, După cum recunoașteți dumneavoastră foarte just, Mihai Eminescu rămâne, fără îndoială, un mare geniu scriitoricesc.

Cu siguranță, orice mesaj ideatic ar fi dorit să adreseze semenilor săi, el însuși era cel mai în măsură să-l formuleze.

Eminescologi ale căror cercetări consacrate vieții și operei sale, le consider vrednice de toată atenția, ne dezvăluie faptul că strategia de

Testamentul politic al lui Mihai Eminescu (9)

„Înmulțirea claselor consumatoare și scăderea claselor productive, iată răul organic, în contra căruia o organizare bună trebuie să găsească remedii.“

creație pe termen lung a lui Eminescu era ca, mai întâi (adică în anii tensionați ai muncii de redactor) să-și elaboreze întregul arsenal de idei, urmând ca, pe urmă, în partea a doua a vieții (pe care și-o dorea pe cât posibil mai tihnită), să-și asambleze ideile, înche-gând astfel cel puțin câte un tratat științific în fiecare domeniu pe care l-a aprofundat.

Destinul însă, l-a împiedicat să-și poată împlini a doua parte a visului; în schimb, ne-a făcut nouă favoarea să fim beneficiarii finalizării, pot spune depline, a celei dintâi.

Inițial m-am străduit să înfățișez icoana unitară a gândirii sale economice și, cu vremea, avansând în lucru, am început să devin tot mai conștient de interdisciplinaritatea și organicitatea întregii opere.

Identificând în arhitectonica acesteia, economicul ca bază de raționare și politicul ca loc geometric, am simțit că ar fi imoral din partea mea să nu împărtășesc semenilor această quintesență, sub formă de material unitar.

Așa s-a născut, ca asamblare logică de idei citate, cartea despre care

vorbim acum.

În privința răspunsului la cea de-a doua întrebare, pentru a mă încadra în puținele clipe rămase, cu permisiunea dumneavoastră, voi citi micul text eminescian de pe prima copertă a cărții:

„Nu voim să trăim într-un stat poliglot, unde așa numita patrie este deasupra naționalităților.

Singura rațiune de a fi a acestui stat, pentru noi, este naționalitatea lui românească. Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de-a mai fi românesc, atunci o spunem drept că ne este cumplit de indiferentă soarta pământului lui.

Voim și sperăm nu o întoarcere la un sistem feudal, ce nici n-a existat cândva în țara noastră, ci o mișcare de îndreptare a vieții noastre publice, o mișcare al cărei punct de vedere să fie ideea de stat și de naționalitate”.

Vă mulțumesc la rândul meu.

Dacă tendințele și ideile noastre se pot numi reacționare, epitet cu care ne gratifică adversarii noștri, această reacțiune noi n-o admitem decât în înțelesul ce i-l dă fiziologia, reacțiunea unui corp capabil de a redeveni sănătos con-

tra influențelor stricătioase ale elementelor străine introduse înlăuntrul său.

DA! SUNT REAȚIONAR!

Învierea Neamului întru Mihai Eminescu

Țara nu mai poate merge cu această organizare favorabilă reputațiilor uzurpate, fără de pericolul de-a înceta să fie țară românească.

Reacție ca încercare a unei reconstrucțiuni istorice anterioare fanariotismului, nu mai e cu putință în România și nu suntem utopiști pentru a cere ceea ce n-ar fi cu putință nici pentru Dumnezeu din ceruri.

În țara noastră e de ajuns dacă se asigură înaintarea meritului și a muncii; e destul atâta, și numai pentru atâta se cere reorganizarea socială.

„Reacțiune! Reacțiune! Iată cuvintele magice ce trebuie să ne spulbere în ochii țării, iată acuzarea, pururi reînnoită”.

„Noi declarăm, și aceasta din toată puterea convicțiunii noastre, că suntem liberali în toată puterea cuvântului și în tot adevărul său.

Va urma